

Strategia Rozwoju Miasta Sokółów Podlaski na lata 2024-2030

Sokołów Podlaski 2023

Zamawiający:

Miasto Sokołów Podlaski
ul. Wolności 21
08-300 Sokołów Podlaski

Wykonawca:

Westmor Consulting Urszula Wódkowska
Biuro: ul. Królewiecka 27, 87-800 Włocławek
Siedziba: ul. 1 Maja 1A, 87-704 Bądkowo

Zespół autorów pod kierownictwem
Karoliny Drzewieckiej – Kierownika Projektu:
Joanna Kaszubska – Konsultant
Mateusz Grzelak – Analityk

Spis treści

Wstęp.....	4
1. Wnioski z diagnozy.....	8
1.1. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej miasta.....	8
1.2. Analiza SWOT	12
1.3. Potencjał miasta.....	14
1.4. Bariery i potrzeby rozwojowe	15
2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym, kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych i oczekiwane rezultaty planowanych działań	19
3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta	43
4. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w mieście Sokółów Podlaski	45
5. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań.....	52
6. Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla miasta Sokółów Podlaski	54
7. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych	54
8. Ramy finansowe i źródła finansowania	58
9. Załączniki	69
Spis tabel i rysunków.....	70

Wstęp

Strategia rozwoju jest planem osiągnięcia długofalowych zamierzeń, implikując przejście ze stanu istniejącego do pożądanego, wyrażonego w wizji rozwoju. Strategia rozwoju stanowi najważniejszy dokument przygotowywany przez samorząd gminny, który określa priorytety i cele rozwoju społeczno-gospodarczego danej jednostki.

Niniejszy dokument strategiczny stanowi również podstawę do opracowania i wdrażania projektów współfinansowanych m.in. ze środków zewnętrznych.

W ramach prac nad strategią rozwoju przeprowadzono diagnozę, której celem była analiza potencjału społeczno-gospodarczego Miasta, uwzględniając przy tym przestrzenne uwarunkowania. Diagnoza jest punktem wyjścia do konstruowania kierunków działań, a następnie celów strategicznych i działań¹.

W oparciu o wnioski z przeprowadzonej analizy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta w Strategii Rozwoju przedstawiono plan działań do 2030 roku. Określone zostały następujące elementy: misja i wizja rozwoju, cele strategiczne i operacyjne oraz sposób realizacji i finansowania Strategii, ze wskazaniem podmiotów zaangażowanych w jej wdrażanie. Ponadto przedstawiono działania, które pozwolą osiągnąć zakładane długookresowe cele strategiczne.

Uwarunkowania programowe

Strategia Rozwoju Miasta Sokołów Podlaski na lata 2024-2030 stanowi dokument bazowy, który określa, jakie działania powinny być wdrażane, aby wspierać dalszy rozwój Miasta, przede wszystkim w sferze społecznej i gospodarczej, ale także wpływać na ożywienie sfery kulturalnej i turystycznej z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju. Przy jej formułowaniu, pod uwagę wzięto założenia obowiązujących dokumentów strategicznych wyższego rzędu, tj.:

- Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.);
- Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030;
- Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r.;
- Krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami na lata 2019-2022;
- Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+. Innowacyjne Mazowsze,
- Strategia Rozwoju Powiatu Sokołowskiego na lata 2016-2025.

¹ Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy z uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych na potrzeby opracowania Strategii Rozwoju Miasta Sokołów Podlaski na lata 2024-2030 stanowi odrębny raport. W niniejszej Strategii uwzględniono najważniejsze wnioski z diagnozy.

Poniżej dokonano opisu zgodności założeń strategicznych Miasta z dokumentami wyższego rzędu.

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

Strategia została przyjęta Uchwałą Nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie przyjęcia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) (M.P. 2017 poz. 260). Głównym celem Strategii jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym.

W dokumencie określono następujące cele szczegółowe:

- Cel szczegółowy I – Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną,
- Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony,
- Cel szczegółowy III – Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.

Cele zakładane do realizacji przez Miasto Sokołów Podlaski wpisują się w cele i kierunki działań zawarte w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, głównie w cel szczegółowy III – Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu, kierunek interwencji – zwiększenie efektywności programowania rozwoju poprzez zintegrowanie planowania przestrzennego i społeczno-gospodarczego oraz zapewnienie realnej partycypacji społecznej, a także Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony, kierunki interwencji – aktywne gospodarstwo i przyjazne mieszkańcom miasta, rozwój obszarów wiejskich i wzmocnienie sprawności administracyjnej samorządów terytorialnych oraz ich zdolności do współpracy z partnerami na rzecz rozwoju.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

Jest to podstawowy dokument strategiczny polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 r. i został przyjęty przez Radę Ministrów Uchwałą nr 102 z dnia 17 września 2019 r. (M.P. 2019 poz. 1060). Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 rozwija postanowienia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.).

Głównym celem polityki regionalnej jest efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.

Powyższy cel realizowany jest poprzez trzy cele szczegółowe polityki regionalnej:

1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.
2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych.
3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Założenia strategiczne Miasta Sokołów Podlaski zostały określone z uwzględnieniem postanowień Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030.

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku

Strategia została przyjęta przez Radę Ministrów Uchwałą nr 105 z dnia 24 września 2019 r. (M.P. z 2019 r. poz. 1055).

Cel główny Strategii brzmi: Zwiększenie dostępności transportowej oraz poprawa bezpieczeństwa ruchu uczestników i efektywności sektora transportowego, przez tworzenie spójnego, zrównoważonego, innowacyjnego i przyjaznego użytkownikowi systemu transportowego w wymiarze krajowym, europejskim i globalnym. Zrealizowanie powyższego celu wymagać będzie osiągnięcia następujących kierunków interwencji:

- kierunek interwencji 1: budowa zintegrowanej, wzajemnie powiązanej sieci transportowej służącej konkurencyjnej gospodarce;
- kierunek interwencji 2: poprawa sposobu organizacji i zarządzania systemem transportowym;
- kierunek interwencji 3: zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności;
- kierunek interwencji 4: poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu oraz przewożonych towarów;
- kierunek interwencji 5: ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko;
- kierunek interwencji 6: poprawa efektywności wykorzystania publicznych środków na przedsięwzięcia transportowe.

Założenia strategiczne Miasta Sokołów Podlaski, obejmujące wykorzystanie potencjału ze względu na położenie i dostępność komunikacyjną, a także dalsze prace w zakresie rozwoju i modernizacji infrastruktury drogowej, wpłyną na osiągnięcie celu głównego Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r.

Krajowy program ochrony zabytków i opieki nad zabytkami na lata 2019-2022

Program przyjęty został uchwałą nr 82 Rady Ministrów z dnia 13 sierpnia 2019 r. Głównym celem Programu jest: Stworzenie warunków dla zapewnienia efektywnej ochrony i opieki nad zabytkami.

Powyższy cel realizowany będzie przez trzy następujące cele szczegółowe:

1. Optymalizacja systemu ochrony dziedzictwa kulturowego.
2. Wsparcie działań w zakresie opieki nad zabytkami.
3. Budowanie świadomości społecznej wartości dziedzictwa kulturowego.

Jednym z celów operacyjnych Strategii Rozwoju Miasta Sokołów Podlaski jest zwiększenie wykorzystania kultury i dziedzictwa do rozwoju i promocji Miasta, w ramach którego wyznaczono taki kierunek rozwoju jak m.in. ochrona zasobów kulturowych. Zgodnie z powyższym oba dokumenty są ze sobą spójne.

Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+. Innowacyjne Mazowsze

Strategia przyjęta została uchwałą nr 72/22 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 24 maja 2022 r.

Celem głównym określonym w Strategii wojewódzkiej jest zapewnienie wysokiej jakości życia przez trwały i zrównoważony przestrzennie rozwój województwa, służący wzrostowi znaczenia regionu w Europie i na świecie, przy poszanowaniu zasobów środowiska.

Cel ten zamierza się osiągnąć poprzez realizację działań w czterech obszarach tematycznych rozwoju, dla których określone zostały następujące cele główne i operacyjne:

- obszar Gospodarka; Cel rozwojowy: Konkurencyjne i innowacyjne Mazowsze,
- obszar Dostępność; Cel rozwojowy: Dostępne i mobilne Mazowsze,
- obszar Środowisko i energetyka; Cel rozwojowy: Zielone, niskoemisyjne Mazowsze,
- obszar Społeczeństwo; Cel rozwojowy: Mazowsze zintegrowane społecznie
- obszar Kultura i Dziedzictwo; Cel rozwojowy: Mazowsze bogate kulturowo.

Wyżej wymienione cele na szczeblu wojewódzkim są spójne z celami rozwojowymi określonymi przez Strategię Rozwoju Miasta Sokołów Podlaski na lata 2023-2030. Realizacja ich założeń wpłynie na osiągnięcie zakładanych efektów na terenie miasta i województwa mazowieckiego.

Strategia Rozwoju Powiatu Sokołowskiego na lata 2016-2025

Strategia Rozwoju Powiatu Sokołowskiego na lata 2016-2025 przyjęta została uchwałą nr XII/73/2015 Rady Powiatu Sokołowskiego z dnia 21 grudnia 2015 r.

Wizja Rozwoju Powiatu Sokołowskiego do roku 2025 brzmi następująco: Powiat Sokołowski przyjazny rozwojowi innowacyjnej przedsiębiorczości, turystyki i kultury opartej na lokalnej tradycji, historycznym dziedzictwie kulturowym i wysokich walorach przyrodniczych.

W dokumencie określone zostały następujące cele strategiczne i szczegółowe:

- Cel strategiczny: Zrównoważona i Konkurencyjna Gospodarka:
 - rozwój gospodarczy w oparciu o lokalny potencjał,

- poprawa atrakcyjności inwestycyjnej powiatu,
- rozwój infrastruktury technicznej.
- Cel strategiczny: Aktywizacja mieszkańców i rozwój kapitału społecznego:
 - modernizacja i rozbudowa infrastruktury społecznej na rzecz poprawy jakości życia mieszkańców,
 - kreowanie warunków do wzmocnienia kapitału społecznego,
 - przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu,
- Cel strategiczny: Rozwój turystyki w oparciu o zasoby środowiska przyrodniczego i kulturowego:
 - zachowanie i ochrona wartości kulturowych,
 - wspieranie i rozwój turystyki aktywnej,
 - zachowanie i ochrona wartości przyrodniczych.

Przy opracowaniu Strategii Rozwoju Miasta Sokołów Podlaski na lata 2024-2030 wzięto pod uwagę cele strategiczne i szczegółowe Strategii Rozwoju Powiatu Sokołowskiego na lata 2016-2025. Cele i kierunki działań wskazane w Strategii Rozwoju Miasta są spójne z zaplanowaną interwencją w ramach powyższego dokumentu. W związku z tym dokumenty są ze sobą zgodne.

1. Wnioski z diagnozy

Zgodnie z art.10a ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. 2023 poz. 1259 ze zm.) podmiot opracowujący projekt strategii rozwoju przygotowuje diagnozę sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej, z uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych, w tym miejskich obszarów funkcjonalnych. W ramach przeprowadzonej diagnozy dokonano analizy sfery społecznej, gospodarczej i przestrzennej. Ponadto uwzględniono analizę zdolności inwestycyjnej Miasta i potencjału jakości życia, w tym wyniki badania ankietowego.

Kompleksowa diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta Sokołów Podlaski na potrzeby opracowania niniejszej Strategii Rozwoju stanowi odrębny raport.

1.1. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej miasta **Podsumowanie sfery społecznej**

Zmiana liczby mieszkańców jest wskaźnikiem atrakcyjności i konkurencyjności danego obszaru. Z analizy demograficznej wynika, iż na terenie miasta Sokołów Podlaski nie występuje korzystna sytuacja w tym zakresie. Widoczny jest spadek liczby ludności, na co wpływ ma ujemne saldo migracji oraz przyrost naturalny. Ubytek naturalny przyspieszył w ostatnich latach, głównie za sprawą spadku liczby urodzeń i zwiększenia się liczby zgonów.

Podobna sytuacja, jednak bardziej nasilona, przedstawia się na terenie powiatu sokołowskiego, gdzie na przestrzeni lat 2018-2022 zaobserwowano spadek liczby ludności o 6,64%. Odwrotna sytuacja występuje natomiast w odniesieniu do całego województwa mazowieckiego, gdzie obserwuje się wzrost liczby ludności, jednak związany jest on głównie z rozwojem osadnictwa na terenie większych aglomeracji miejskich, przede wszystkim warszawskiej, natomiast w pozostałej części województwa sytuacja przedstawia się podobnie do sytuacji miasta.

Odływ mieszkańców dotyczy m.in. osób młodych, którzy opuszczają Sokołów Podlaski i przenoszą się do większych miast w poszukiwaniu lepszej pracy i możliwości rozwoju.

Na terenie Sokołowa Podlaskiego rośnie też liczba osób w wieku poprodukcyjnym, a maleje w wieku produkcyjnym, co wskazuje na postępujący proces starzenia społeczeństwa i jest to sytuacja spójna z tendencją kraju. Powyższe skutkować będzie w przyszłości przekształceniem sfery społeczno-gospodarczej oraz wzrostem obciążenia ekonomicznego społeczeństwa i koniecznością rozwoju infrastruktury opieki społecznej, opiekuńczej i zdrowotnej. Ma to wpływ również na stan finansów miasta, gdyż znaczną część dochodów budżetowych jednostek samorządu terytorialnego stanowią wpływy z tytułu udziału w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa (PIT, CIT). Mniejsza liczba mieszkańców skutkuje mniejszą liczbą osób płacących podatki i rozliczających swój PIT w mieście, co bezpośrednio przekłada się na niższe wpływy do budżetu miasta.

W wyniku postępującego procesu starzenia się społeczeństwa, wśród beneficjentów pomocy społecznej coraz częściej będą osoby starsze, w tym o ograniczonej samodzielności, chore i niepełnosprawne. W obecnym stanie faktycznym i prawnym główny ciężar opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi spoczywa na ich rodzinach i bezpośrednio na jednostce samorządu terytorialnego w postaci realizacji zadań własnych, dlatego jednym z kluczowych zadań spoczywającym na Centrum Pomocy Socjalnej staje się zapewnienie odpowiednich usług opiekuńczych dla mieszkańców miasta. Pozytywnym aspektem w ostatnich latach jest spadek liczby osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej, jednak biorąc pod uwagę stosunek do liczby ludności w porównaniu do województwa mazowieckiego, liczba osób na obszarze miasta w dalszym ciągu jest bardzo wysoka.

W zakresie poziomu edukacji, wyniki uzyskiwane przez uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych na terenie miasta w egzaminie ósmoklasisty i maturalnym są w zdecydowanej większości niższe niż średnie wyniki dla województwa mazowieckiego. Na uwagę zasługuje wysoki odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym na obszarze miasta w porównaniu do średniej dla województwa mazowieckiego.

Na terenie miasta prowadzone są różnorodne zajęcia, wydarzenia dla różnych grup wiekowych. Kluczową rolę w kształtowaniu oferty kulturalnej i rekreacyjno-sportowej odgrywają jednostki organizacyjne, tj. Sokołowski Ośrodek Kultury, Miejska Biblioteka Publiczna im. K. I. Gałczyńskiego oraz Ośrodek Sportu i Rekreacji w Sokołowie Podlaskim, a ich działalność uzupełniają stowarzyszenia. Funkcjonuje tu rozwinięta infrastruktura sportowa oraz działa kilka organizacji pozarządowych realizujących działania w sferze sportu i rekreacji.

Na obszarze miasta zlokalizowanych jest wiele obiektów zabytkowych i historycznych. Przez Sokołów Podlaski przebiega również historyczny szlak turystyczny – Wielki Gościniec Litewski.

Na poprawę atrakcyjności rekreacyjnej obszaru może mieć wpływ zwiększenie długości ścieżek spacerowych i tras rowerowych oraz rozwój konkurencyjnych, markowych produktów turystycznych o charakterze regionalnym.

Na obszarze miasta zapewniony jest dobry dostęp do specjalistycznej opieki medycznej. Opiekę zapewnia Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Sokołów Podlaski (Szpital Powiatowy im. Zbigniewa Koprowskiego) oraz pozostałe publiczne i niepubliczne podmioty świadczące opiekę zdrowotną, a także apteki.

Do pozytywnych aspektów zaliczyć można również wzrost aktywności społecznej mieszkańców przejawiający się poprzez rosnącą frekwencję wyborczą na przestrzeni ostatnich lat. Do negatywnych czynników należy brak większej liczby aktywnych i działających stowarzyszeń młodzieżowych i organizacji pozarządowych. Udział mieszkańców w wyborach, czy uczestnictwo i działalność w stowarzyszeniach o charakterze kulturalnym, ekologicznym i społecznym wpływa również na promocję regionu. Wobec tego istotna jest intensyfikacja działalności kulturalnej i społecznej, poprzez tworzenie miejsc i warunków do spotkań, społecznej integracji, aktywizacji, pielęgnowania lokalnych wartości i tradycji. Wsparcie aktywności społecznej wpływa pozytywnie na wzrost samoświadomości lokalnej mieszkańców oraz przyczynia się do budowania kapitału społecznego.

W zakresie bezpieczeństwa zidentyfikowane problemy nie odbiegają znacząco od tych, które występują w innych gminach i miastach. Miasto Sokołów Podlaski uznawane jest za miejsce spokojne.

Podsumowanie sfery gospodarczej

Brak atrakcyjnych terenów pod inwestycje stanowi barierę w skutecznym pozyskiwaniu inwestorów. Tereny inwestycyjne dla prowadzenia działalności gospodarczej miasto posiada na obszarze Parku Przemysłowego „Sokołów Podlaski”. Ważnym zagadnieniem wpływającym na atrakcyjność inwestycyjną, są również innowacje. Wpływają one na przyspieszenie tempa procesów gospodarczych oraz poprawy konkurencyjności.

Gospodarka na terenie Sokołowa Podlaskiego opiera się na działalności rolniczej prowadzonej wokół miasta. W ostatnich latach obserwuje się wzrost liczby podmiotów gospodarczych oraz spadek bezrobocia, co wiąże się z rozwojem gospodarczym. Wzrost liczby podmiotów gospodarki narodowej na przestrzeni analizowanych lat może przynieść korzyści dla miasta. Przedsiębiorstwa generują nowe miejsca pracy, co może wpłynąć na zmniejszenie bezrobocia w regionie. Ponadto poprawi to sytuację finansową Sokołowa Podlaskiego – zwiększą się jego dochody, poprzez płacone podatki i opłaty lokalne. Na terenie miasta dominują mikroprzedsiębiorstwa, które są w stanie dostosować swoją ofertę i strategię marketingową do specyfiki lokalnego rynku. Mikroprzedsiębiorstwa są ważnym źródłem zatrudnienia i rozwoju lokalnego, jednak z drugiej strony, ich niewielka skala działalności może utrudniać rozwój i konkurowanie z większymi firmami na rynku krajowym i międzynarodowym. Funkcjonują również duże przedsiębiorstwa dające zatrudnienie wielu mieszkańcom. Główną gałęzią jest przemysł rolno-spożywczy.

Na terenie miasta swoją siedzibę posiada przedsiębiorstwo Sokołów SA – jeden z największych producentów mięsa w Centralno-Wschodniej Europie i jeden z liderów branży w Polsce². Główne tereny zabudowy przemysłowej i produkcyjnej zlokalizowane są wzdłuż dawnej linii kolejowej. Ponadto znajduje się tu również zakład produkcyjny STW S.A. zajmujący się przetwórstwem rolnym, olejowym, ofertą paszy BIO.

Podsumowanie sfery przestrzennej

Przez Miasto Sokołów Podlaski przebiegają drogi krajowe nr 62 i 63 oraz linia kolejowa nr 55, w znacznej odległości od większych ośrodków miejskich. Miasto ma charakter tranzytowy. Wobec tego podstawowym zagrożeniem jest rosnące natężenie ruchu na powyższych drogach oraz odpływ ludności z miasta, zwłaszcza osób młodych. Problemem jest także brak ruchu pasażerskiego po linii kolejowej, co powoduje lokalne wykluczenie komunikacyjne osób nieposiadających samochodu i konieczność korzystania z transportu autobusowego.

Pod względem środowiskowym obszar miasta nie posiada wyróżniających się walorów przyrodniczych. Na jego terenie brak jest większych kompleksów leśnych. Z form ochrony przyrody na obszarze miasta wyznaczone zostały jedynie pomniki przyrody. Pozytywnym aspektem jest natomiast bliskość zieleni w jego sąsiedztwie oraz istniejące miejsca rekreacyjno-spacerowe m.in. bulwar wzdłuż rzeki Cetynia czy zabytkowy park.

Stan środowiska przyrodniczego ocenić można jako średni. Na obszarze miasta występuje zanieczyszczenie powietrza oraz zły stan wód powierzchniowych. Pozytywnym aspektem jest

² <https://sokolow.pl/> (dostęp: 18.08.2023 r.)

natomiast dobry stan wód podziemnych oraz wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii. Ponadto realizowane są również działania na rzecz poprawy jakości powietrza.

Na terenie miasta następuje rozwój mieszkalnictwa. Standard mieszkań jest zróżnicowany, ale obserwuje się poprawę stanu technicznego zasobu mieszkaniowego. Ponadto na rozwój mieszkalnictwa na danym terenie wpływ ma również jego uzbrojenie w infrastrukturę techniczną.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego z 2021 r. stan zaopatrzenia miasta w infrastrukturę kanalizacyjną jest niewystarczający. Do sieci kanalizacyjnej podłączonych jest około 58,5% budynków mieszkalnych. Pozostałe korzystają ze zbiorników bezodpływowych. Stan wyposażenia miasta w sieć wodociągową jest natomiast wysoki. Do sieci wodociągowej podłączonych jest około 77,6% wszystkich budynków mieszkalnych.

Na tutejszym terenie funkcjonuje sieć gazowa i ciepłownicza. Budynki korzystające z indywidualnych kotłowni ogrzewane są z indywidualnych i lokalnych kotłowni zasilanych głównie gazem oraz węglem i drewnem. Cały obszar miasta jest zelektryfikowany i istnieje tutaj uporządkowany system gospodarki odpadami. W ramach regulaminu, właściciele nieruchomości są zobowiązani do utrzymania czystości oraz porządku na terenach swoich posesji.

1.2. Analiza SWOT

Poniżej przedstawiono tabele, w których określono mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym, które wywierają wpływ na dalszy rozwój miasta.

Tabela 1. Analiza SWOT – wymiar społeczny

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • spadek liczby beneficjentów pomocy społecznej, • funkcjonowanie żłóbków na terenie miasta, • dostęp do edukacji podstawowej i opieki przedszkolnej, • bogata oferta kulturalna, • dostęp do infrastruktury sportowej, • dostęp do opieki zdrowotnej, • wzrost aktywności społecznej mieszkańców, • zapewniony poziom bezpieczeństwa, • funkcjonujące Sokółowskie Towarzystwa Budownictwa Społecznego. 	<ul style="list-style-type: none"> • spadek liczby ludności • ujemny przyrost naturalny, • rosnący udział ludności w wieku poprodukcyjnym, • brak szerszej perspektywy dla młodzieży.
Szanse	Zagrożenia

<ul style="list-style-type: none"> – napływ nowych mieszkańców, – urozmaicanie oferty kulturalnej oraz zwiększanie dostępności kultury, – rosnąca aktywność i poziom integracji mieszkańców w wyniku realizowanych projektów, – utrzymanie się pozytywnych tendencji dotyczących podnoszenia poziomu wykształcenia wśród mieszkańców, – nowe możliwości udzielenia pomocy osobom potrzebującym, – rozwój instytucji pomocowych oraz zwiększenie świadomości uczniów i mieszkańców na temat ich istnienia, – pozyskanie środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na zapobieganie wykluczeniu społecznemu. 	<ul style="list-style-type: none"> • postępujący proces starzenia się społeczeństwa, • konkurencyjne wydarzenia kulturalne i sportowe w innych gminach lub miastach, • bierność osób objętych pomocą społeczną i nasilanie się postaw roszczeniowych, • wykluczenie społeczne osób niepełnosprawnych w przypadku braku objęcia ich działaniami w tej kwestii, • zjawisko „dziedziczenia bezrobocia” i wyuczonej bezradności.
--	---

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 2. Analiza SWOT – wymiar gospodarczy

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • wzrost liczby podmiotów gospodarczych, • zmniejszający się poziom bezrobocia, • funkcjonujące przedsiębiorstwo działające w skali ogólnokrajowej – Sokołów SA, • funkcjonujący Park Przemysłowy „Sokołów Podlaski”. 	<ul style="list-style-type: none"> • zmniejszająca się liczba osób w wieku produkcyjnym, • ograniczona oferta terenów inwestycyjnych.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> – budowa nowych zakładów na terenie miasta przez podmioty krajowe i zagraniczne, – rozwijanie współpracy z sąsiednimi gminami, – promocja miasta. 	<ul style="list-style-type: none"> • zmniejszająca się opłacalność produkcji rolnej, • wzrost kosztów budowy infrastruktury technicznej pod rozwój terenów inwestycyjnych, • konkurencyjność inwestycyjna pobliskich ośrodków miejskich.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 3. Analiza SWOT – wymiar przestrzenny (środowisko i infrastruktura)

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • bliskość terenów zieleni, • występujące obiekty zabytkowe, • pozyskiwanie przez Miasto środków pozabudżetowych, • brak obszaru szczególnego zagrożenia powodzią, • funkcjonowanie w części obszaru miasta sieci gazowej i ciepłowniczej, 	<ul style="list-style-type: none"> • mało korzystne położenie geograficzne pod względem inwestycyjnym, • zły stan techniczny części dróg, • niewystarczający poziom skanalizowania miasta, • brak atrakcyjnych miejsc rekreacyjnych i spacerowych, • wykorzystywanie nieekologicznych nośników ciepła,

<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie inwestycji infrastrukturalnych, z których znaczna część dofinansowywana jest ze środków zewnętrznych, • zwarty układ osadniczy, • dobrze funkcjonujący system miejskiej komunikacji autobusowej, • ścieżki rowerowe na terenie miasta, • miasto pełni funkcję tranzytową. 	<ul style="list-style-type: none"> • niewystarczający poziom zasobów mieszkaniowych.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> – pozyskanie środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na rozbudowę infrastruktury drogowej, – wzrost zainteresowania wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii przez indywidualnych mieszkańców, jak również w obiektach publicznych, – ciągła edukacja i podnoszenie świadomości ekologicznej, – promocja walorów kulturowych Miasta, – pozyskanie środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na rozbudowę infrastruktury technicznej, – powstawanie nowoczesnych instalacji do przetwarzania odpadów, – wprowadzenie na terenie kraju nowych założeń i wytycznych dotyczących gospodarowania odpadami komunalnymi. 	<ul style="list-style-type: none"> – ograniczona ilość środków na rozwój infrastruktury technicznej, – niedostateczny poziom świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie gospodarowania odpadami, – degradacja środowiska naturalnego (m.in. zanieczyszczenie powietrza), – nasilające się zmiany klimatyczne (m.in. ocieplenie się klimatu, susze, ulewne deszcze), – presja urbanizacyjna, – rosnące koszty inwestycji, – ograniczona dostępność do terenów inwestycyjnych umożliwiających w mieście realizację niezbędnych inwestycji. – rosnąca produkcja odpadów komunalnych, – rosnące koszty inwestycji dotyczące rozbudowy infrastruktury technicznej, – ograniczona ilość środków na inwestycje w przyszłych latach, – niewłaściwe postępowanie z odpadami przez część właścicieli nieruchomości.

Źródło: Opracowanie własne

1.3. Potencjał miasta

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta zidentyfikowano zasoby oraz produkty i usługi, mogące przynieść korzyści bezpośrednio lub pośrednio dla mieszkańców miasta.

Do głównych atutów Miasta, świadczących o jego potencjale rozwojowym należą następujące zasoby oraz produkty i usługi:

- a) zasoby (charakterystyczne, nieprzetworzone i użyteczne elementy, materialne lub niematerialne, którymi miasto dysponuje):
- położenie w sąsiedztwie obszarów zielonych,
 - obiekty zabytkowe,
 - bogata historia, mocne przywiązanie do dziedzictwa historycznego,
 - brak obszaru szczególnego zagrożenia powodzią,

- zwarty układ osadniczy.
- b) produkty i usługi (materialne produkty, zdarzenia oraz usługi, które są oferowane przez Miasto Sokołów Podlaski):
 - dobry poziom bezpieczeństwa publicznego i przeciwpożarowego (policja, straż pożarna), który budzi poczucie bezpieczeństwa i spokoju w opinii publicznej wśród mieszkańców miasta,
 - dostęp do rozbudowanej infrastruktury sportowej i kultury,
 - prowadzenie inwestycji infrastrukturalnych, z których znaczna część dofinansowywana jest ze środków zewnętrznych,
 - funkcjonująca sieć gazowa i ciepłownicza zwiększająca atrakcyjność osiedleńczą i gospodarczą miasta,
 - wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii, które ograniczają emisję zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego,
 - działania inwestycyjne w zakresie poprawy stanu technicznego dróg oraz infrastruktury towarzyszącej,
 - dostęp do szkolnictwa podstawowego i ponadpodstawowego oraz przedszkoli i żłobków,
 - dobry dostęp do opieki zdrowotnej,
 - funkcjonujące przedsiębiorstwo działające w skali ogólnokrajowej – Sokołów S.A. oraz funkcjonowanie dużych zakładów produkcyjnych - STW S.A. oraz StalFa Sp. z o.o.
 - miasto o charakterze tranzytowym.

Potencjał rozwojowy Miasta opiera się głównie na wymienionych powyżej zasobach i produktach przyrodniczo-krajobrazowych, historycznych i kulturowych.

1.4. Bariery i potrzeby rozwojowe

Bariery rozwojowe stanowią niekorzystne zjawiska, niewykorzystane potencjały lub wewnętrzne i zewnętrzne czynniki uniemożliwiające lub utrudniające rozwój Miasta Sokołów Podlaski. Bariery rozwojowe przedstawiono w układzie: przyczyna → problem → potrzeba rozwiązująca problem.

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta określono przyczyny, problemy i jej potrzeby rozwojowe, które przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 4. Problemy, przyczyny i potrzeby rozwojowe miasta

Przyczyna	Problem	Potrzeba rozwojowa
Wymiar społeczny		
<ul style="list-style-type: none"> • brak kompleksowego wyposażenie terenów pod zabudowę mieszkaniową w infrastrukturę techniczną (m.in. kanalizacja, gaz ziemny, światłowód), • niewystarczająca ilość odpowiednio zagospodarowanych terenów rekreacyjnych dla mieszkańców (parki, skwery), • niewystarczająca oferta kulturalna i sportowa dostosowana dla młodych ludzi, • brak atrakcyjnych miejsc pracy na terenie miasta. 	<p>Starzenie się społeczeństwa (wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie wyznaczonych obszarów pod budownictwo jednorodzinne, • kompleksowe wyposażenie terenów pod zabudowę mieszkaniową w infrastrukturę techniczną, • efektywne zagospodarowanie terenów rekreacyjnych dla mieszkańców (parki, skwery), • dostosowanie oferty kulturalnej i sportowej do potrzeb młodych ludzi, • utworzenie placówek opieki dla dzieci do lat 3 lub wprowadzenie instrumentów zachęty do tworzenia się nowych placówek w tym zakresie, • dostosowanie w pełni placówek przedszkolnych do potrzeb dzieci niepełnosprawnych, • zniesienie barier architektonicznych utrudniających funkcjonowanie osobom starszym oraz niepełnosprawnym, • zwiększanie oferty aktywizacyjnej dla osób starszych zagrożonych wykluczeniem społecznym.
<ul style="list-style-type: none"> • nieangażowanie się mieszkańców w sprawy związane z miastem, • niedostatek liderów aktywizujących społeczność lokalną, • niedostatki infrastrukturalne, • brak inicjatywy młodzieży, • niska atrakcyjność wydarzeń, • niewłaściwe kanały komunikacji. 	<p>Niska aktywność społeczna</p>	<ul style="list-style-type: none"> • organizacja lokalnych wydarzeń i spotkań kulturalnych, • utworzenie przestrzeni społecznych gdzie mieszkańcy będą mogli się spotykać i angażować w życie społeczne, • organizacja kampanii informacyjnych dotyczących możliwościach aktywności społecznej oraz korzyści z udziału w nich, • organizacja programów wolontariackich i zachęcania do udziału w nich,

Przyczyna	Problem	Potrzeba rozwojowa
		<ul style="list-style-type: none"> • ułatwienie dostępności do angażowania się mieszkańców poprzez stworzenie grup aktywności społecznej na mediach społecznościowych.
Wymiar gospodarczy		
<ul style="list-style-type: none"> • brak wyznaczonej strefy inwestycyjnej, z przywilejami podatkowymi, • niewystarczająca promocja oferty inwestycyjnej Miasta, • wyższa atrakcyjność inwestycyjna sąsiednich ośrodków miejskich, • niska atrakcyjność ofert pracy dla młodych osób. 	<p>Niewystarczająco rozwinięty sektor przedsiębiorstw (zbyt mało miejsc pracy, brak ofert pracy dla osób o wysokich kwalifikacjach)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyznaczenie strefy inwestycyjnej, • poprawa stanu dróg lokalnych i dojazdowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą w celu ułatwienia skomunikowania z terenami inwestycyjnymi, • wprowadzenie instrumentów ułatwiających procedury formalne związane z zakładaniem i prowadzeniem działalności gospodarczej, • wprowadzenie instrumentów wsparcia dla małych i średnich przedsiębiorstw, • promocja lokalnych przedsiębiorstw z jasnymi warunkami pracy i określoną ścieżką kariery.
Wymiar przestrzenny		
<ul style="list-style-type: none"> • niedostateczny stopień skanalizowania obszaru miasta, • ryzyko przedostawania się nieczystości ciekłych ze zbiorników bezodpływowych, • niska świadomość i edukacja w zakresie właściwych postaw proekologicznych i związane z tym wykorzystywanie przez mieszkańców w zakresie spalania wysokoemisyjnych paliw. 	<p>Zanieczyszczenie środowiska naturalnego</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozbudowa sieci kanalizacyjnej i deszczowej, • zwiększenie świadomości ekologicznej w zakresie spalania paliw wysokoemisyjnych, • zastosowanie na szerszą skalę instrumentów zachęcających do montażu odnawialnych źródeł energii oraz wymiany źródeł ciepła przez prywatnych właścicieli nieruchomości.
<ul style="list-style-type: none"> • niewystarczające środki finansowe na działania inwestycyjne, • istniejące miejsca rekreacyjno-spacerowe w złym stanie technicznym, 	<p>Brak atrakcyjnych miejsc rekreacyjno-spacerowych</p>	<ul style="list-style-type: none"> • utworzenie nowych miejsc rekreacyjno-spacerowych oraz modernizacja istniejących, • ochrona istniejących terenów zielonych,

Strategia Rozwoju Miasta Sokółów Podlaski na lata 2024-2030

Przyczyna	Problem	Potrzeba rozwojowa
<ul style="list-style-type: none">• brak odpowiednich miejsc i przestrzeni na wytyczenie nowych obszarów rekreacyjno-spacerowych,• brak aktywnego zaangażowania społeczności lokalnej w proces planowania miejskiego.		<ul style="list-style-type: none">• systematyczne monitorowanie stanu miejsc rekreacyjno-spacerowych i utrzymywanie ich w dobrej kondycji.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonej diagnozy społecznej, gospodarczej i przestrzennej miasta

2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym, kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych i oczekiwane rezultaty planowanych działań

Strategia Rozwoju powinna stanowić dokument bazowy, wspierać i synergicznie wpływać na realizację celów i działań sprecyzowanych w innych dokumentach planistycznych i strategicznych Miasta, wpływając na ożywienie społeczno-gospodarcze.

Wizja rozwoju określa stan docelowy, do którego władze lokalne oraz ich partnerzy będą dążyć, wykorzystując możliwości płynące z posiadanego potencjału własnego i szans pojawiających się w najbliższym otoczeniu. Wizja określa zatem, jak Miasto zamierza być postrzegana w przyszłości.

Uwzględniając powyższe, określono następującą wizję rozwoju:

W perspektywie roku 2030 Miasto Sokółów Podlaski jest dogodnym miejscem do życia z atrakcyjnymi miejscami pracy, przyciągającym inwestorów, zapewniającym wysoką jakość świadczonych usług kulturowo-społecznych, troszczącym się o zachowanie dobrego środowiska naturalnego, dbającym o swoją tożsamość historyczną oraz dysponującym rozwiniętą infrastrukturą techniczną, komunikacyjną i rekreacyjną.

Cele strategiczne są odpowiedzią na problemy zdiagnozowane w ramach przeprowadzonej diagnozy Miasta i wynikają ze sformułowanej wcześniej wizji rozwoju Miasta. Wytyczają kierunki, którymi należy podążać, by osiągnąć założony w niej stan. W ramach niniejszej Strategii określono łącznie 3 cele strategiczne, tj. w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym:

Wymiar społeczny:

— Wysoki kapitał ludzki i społeczny

Wymiar gospodarczy:

— Atrakcyjny inwestycyjnie teren Miasta

Wymiar przestrzenny (środowisko i infrastruktura):

— Dobry stan środowiska i zrównoważony ład przestrzenny

Wymiary rozwojowe Miasta są zależne od siebie i wzajemnie się przenikają. Zadania i cele zrealizowane w jednym wymiarze rozwojowym wpływają na realizację zadań i celów w innym, dzięki czemu powstaje efekt synergii wzmacniający osiągnięcie wymaganych wskaźników, co tylko przyspiesza realizację określonej wizji rozwoju Miasta.

Cele strategiczne będą osiągnięte poprzez realizację szczegółowych celów operacyjnych, które zaprezentowano w tabeli poniżej.

Tabela 5. Cele strategiczne i operacyjne

Wymiar	Cel strategiczny	Cele operacyjne
Społeczny	Wysoki kapitał ludzki i społeczny	<ul style="list-style-type: none"> — Zwiększenie wykorzystania kultury i dziedzictwa do rozwoju i promocji Miasta; — Podniesienie poziomu integracji i współpracy lokalnej; — Atrakcyjna infrastruktura sportowo-rekreacyjna; — Wysokiej jakości oferta edukacyjna; — Aktywne społeczeństwo, które nie jest wykluczone społecznie;
Gospodarczy	Atrakcyjny inwestycyjnie teren Miasta	<ul style="list-style-type: none"> — Wzrost poziomu przedsiębiorczości; — Efektywniejsze gospodarowanie zasobami Miasta; — Rozbudowana infrastruktura techniczna; — Rozwój budownictwa mieszkaniowego;
Przestrzenny	Dobry stan środowiska i zrównoważony ład przestrzenny	<ul style="list-style-type: none"> — Adaptacja do zmian klimatu; — Zrównoważone gospodarowanie wodami; — Dobra jakość środowiska przyrodniczego; — Ukształtowany ład przestrzenny;

Źródło: Opracowanie własne

Cel strategiczny: 1. Wysoki kapitał ludzki i społeczny:

- Cel operacyjny 1.1. Zwiększenie wykorzystania kultury i dziedzictwa do rozwoju i promocji Miasta,
- Cel operacyjny 1.2. Podniesienie poziomu integracji i współpracy lokalnej,
- Cel operacyjny 1.3. Atrakcyjna infrastruktura sportowo-rekreacyjna,
- Cel operacyjny 1.4. Wysokiej jakości oferta edukacyjna,
- Cel operacyjny 1.5. Aktywne społeczeństwo, które nie jest wykluczone społecznie.

Kapitał ludzki odnosi się do umiejętności, wiedzy, doświadczenia i zdolności ludzi w danej społeczności, natomiast kapitał społeczny do jakości relacji i sieci społecznych. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego w gminie oznacza inwestowanie w edukację, szkolenia, zdrowie i rozwijanie umiejętności mieszkańców, a także współpracę, dzielenie się zasobami oraz wzajemne wsparcie i zaufanie między różnymi grupami społecznymi. Wysoki kapitał ludzki i społeczny wpływa przede wszystkim na poprawę jakości życia poprzez m.in. przyczynianie się do wzrostu gospodarczego. Drugim pozytywnym aspektem jest zacieśnienie więzi społecznych zachęcających do wspólnego działania, co ułatwia komunikację i mobilizację mieszkańców, wspólną realizację projektów i rozwiązywanie problemów społecznych. W zakresie rozwoju kapitału ludzkiego i społecznego zwiększona zostanie oferta edukacyjna poprzez m.in. remonty i przebudowy budynków oświaty i wychowania. Realizacja zadań z zakresu rozwoju

oferty edukacyjnej niewątpliwie przyczynia się do poprawy jakości życia mieszkańców i pozwala osiągnąć zamierzone cele. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego w gminie są ze sobą ściśle powiązane i wzajemnie się wspierają. Inwestowanie w rozwój umiejętności mieszkańców oraz wzmocnienie więzi społecznych może znacznie przyczynić się do trwałego i zrównoważonego rozwoju lokalnej społeczności.

Kluczową rolę w budowaniu, utrzymaniu i wzmocnieniu kapitału społecznego w społecznościach odgrywają stowarzyszenia i organizacje pozarządowe, które działają w głównej mierze na rzecz społeczności lokalnych, zwracając uwagę na konkretnie identyfikowane problemy i potrzeby. Poprzez budowanie zaufania, wspieranie aktywności obywatelskiej, tworzenie sieci społecznych, rozwijanie umiejętności i aktywizację przestrzeni publicznej, różnego rodzaju stowarzyszenia i organizacje pozarządowe przyczyniają się do zwiększenia zaangażowania mieszkańców w życie społeczności lokalnej, co przyczynia się do trwałego i zrównoważonego rozwoju społecznego. Z tego powodu jednym z wyznaczonych kierunków działań jest wsparcie organizacji pozarządowych. Jego realizacja z pewnością wpłynie na poprawę kapitału społecznego i ludzkiego w mieście.

W ramach celu operacyjnego „zwiększenie wykorzystania kultury i dziedzictwa do rozwoju i promocji Miasta” realizowane będą również działania z zakresu ochrony zasobów kulturowych, w tym opieki nad obiektami zabytkowymi oraz upowszechniania kultury i dziedzictwa kulturowego. Dziedzictwo kulturowe stanowi dorobek materialny poprzednich pokoleń, a także dorobek czasów współczesnych. Jest to wartość materialna i niematerialna określająca pochodzenie i kulturę. Dziedzictwo kulturowe jest fundamentem tożsamości danej społeczności, dlatego ważna jest jego ochrona w celu zachowania dorobku dla przyszłych pokoleń. Z tego zakresu w Strategii wyznaczony został powyższy kierunek. Obejmuje on również edukację mieszkańców i wzrost świadomości społecznej dotyczący zachowania i pielęgnowania dziedzictwa kulturowego regionu poprzez organizację różnego rodzaju działań. Dodatkowo w ramach niniejszego celu wyznaczone zostały kierunki działań z zakresu stworzenia nowych przestrzeni i uatrakcyjnienia oferty kulturalnej miasta, nadania nowych funkcji społecznych i kulturalnych wokół budynku Sokołowskiego Ośrodka Kultury oraz tworzenia programów kulturalnych umożliwiających uczestnictwo w kulturze dla wszystkich grup społecznych i w każdej grupie wiekowej.

Jednym z dążeń Miasta Sokółów Podlaski jest stworzenie atrakcyjnej oferty kulturalnej dla młodzieży i osób młodych do 40 roku życia, która będzie jednym z czynników przyczyniających się do zatrzymywania młodszych pokoleń w mieście i przeciwdziałania odpływowi ludności. Młodzież ma

tendencję do poszukiwania różnorodnych form rozrywki. Nowe przestrzenie i wydarzenia kulturalne stanowią atrakcyjną alternatywę dla innych form spędzania czasu wolnego, a także mogą pomóc w odkrywaniu pasji i zainteresowań, poszerzyć horyzonty oraz rozwinięciu swoich umiejętności i potencjału artystycznego. Dostęp do przestrzeni kulturalnych może zachęcać młodzież do organizowania własnych inicjatyw artystycznych i społecznych, co z kolei może prowadzić do aktywnego zaangażowania w życie społeczności i dalszemu poszerzaniu oferty dla młodzieży, tworząc wizerunek miasta z atrakcyjną ofertą skierowaną do tej grupy mieszkańców. Ponadto bogata oferta kulturalna może pomóc w kształtowaniu tożsamości miasta oraz budowaniu jego marki. Miasta z wyjątkowymi miejscami kulturalnymi często przyciągają uwagę zarówno turystów, jak i inwestorów. Nowe przestrzenie rekreacyjne mogą przyczynić się do poprawy jakości życia mieszkańców poprzez stworzenie miejsc spotykania się, nawiązywania kontaktów i tworzenia się wspólnot między mieszkańcami.

Trzeci cel ma za zadanie zwiększenie atrakcyjności infrastruktury i oferty sportowej oraz rekreacyjnej. W ramach niniejszego celu zaplanowano zwiększenie dostępności do oferty kulturalnej i sportowej dla różnych grup wiekowych, rozbudowę infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, rozbudowę i modernizację miejskiej sieci placów zabaw oraz budowę pump tracka. Realizacja zadań w tym zakresie rozwinię również ofertę turystyczną miasta. Tereny wypoczynkowo-rekreacyjne oraz miejsca spędzania czasu wolnego wpłyną także na wzrost aktywności ruchowej mieszkańców oraz spowodują ogólną poprawę kondycji fizycznej i zdrowotnej. Działania dla osób młodych sprzyjają rozwojowi społeczno-ekonomicznemu jednostki samorządu terytorialnego, gdyż to młodzi ludzie stanowią siłę napędową współczesnych społeczeństw. Powyższe czynniki społeczne mają wpływ na trwalsze budowanie relacji społecznych oraz na poprawę tożsamości lokalnej. Ponadto tworzą podstawę do rozwoju społecznego i gospodarczego. Aktywne społeczeństwo wpływa m.in. na wzrost aktywności organizacji pozarządowych, działających na rzecz rozwoju lokalnego i podniesienia poziomu życia mieszkańców. Realizacja wyżej określonych celów operacyjnych poprawi jakość życia mieszkańców oraz uatrakcyjni wizerunek miasta.

Kolejnym aspektem jest aktywizacja i pomoc społeczna oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. W tym zakresie zaplanowano realizację nowych programów aktywizujących dla osób starszych i niepełnosprawnych, likwidację barier architektonicznych, wsparcie rodzin z problemami społecznymi i zagrożonych wykluczeniem społecznym, zmniejszenie liczby osób korzystających z usług pomocy społecznej oraz zapewnianie wsparcia dla osób z uzależnieniami. Postępujący proces starzenia się społeczeństwa sprawia, iż kluczowa jest intensyfikacja działań samorządu w tym zakresie i powoduje to zmianę zapotrzebowania na

usługi społeczne. Aktywizacja mieszkańców wykluczonych społecznie zachęca ich do uczestnictwa w różnych inicjatywach społecznych, programach i projektach. Dzięki temu mają oni możliwość nawiązania kontaktów z innymi mieszkańcami, organizacjami pozarządowymi i instytucjami. Aktywność taka przyczynia się do wzrostu zaufania, współpracy i rozwoju społeczności lokalnej, a w dalszej perspektywie do rozwoju kapitału społecznego i ludzkiego miasta.

Tabela 6. Cel strategiczny 1. Wysoki kapitał ludzki i społeczny

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Cel operacyjny 1.1. Zwiększenie wykorzystania kultury i dziedzictwa do rozwoju i promocji Miasta					
Ochrona zasobów kulturowych	<ul style="list-style-type: none"> – poprawa stanu zabytków, – wzrost świadomości społecznej dotyczącej zachowania dziedzictwa kulturowego. 	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba zabytków i obiektów zabytkowych, których stan technicznych uległ poprawie; – Liczba zorganizowanych działań o tematyce kształtowania dziedzictwa kulturowego. 	<ul style="list-style-type: none"> – Budżet Miasta; – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe (m.in. Ministerstwo Kultury) i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Miasta Sokółów Podlaski; – Jednostki kultury; – Jednostki oświatowe. 	2024-2030
Stworzenie nowych przestrzeni i uatrakcyjnienie oferty kulturalnej miasta.	<ul style="list-style-type: none"> – pozyskanie nowych przestrzeni na działalność edukacyjną, kulturalną i sportową, – wzrost liczby osób korzystających z oferty edukacyjnej, kulturalnej i sportowej, – wzrost liczby wydarzeń sportowych, kulturalnych i oświatowych, – wzrost liczby przeprowadzonych działań promocyjnych, – poprawa dostępności mieszkańców do usług kultury, – integracja społeczeństwa, – rozwój oferty bibliotecznej i dotarcie do szerszego grona odbiorców. 	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba stworzonych nowych przestrzeni, które uatrakcyjnijają ofertę kulturalną miasta; – Liczba osób korzystających z oferty edukacyjnej, kulturalnej i sportowej; – Liczba wydarzeń sportowych, kulturalnych i oświatowych; – Liczba przeprowadzonych działań promocyjnych. 	<ul style="list-style-type: none"> – Budżet miasta; – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Miasta Sokółów Podlaski; – Jednostki kultury; – Jednostki oświatowe. 	2024-2030
Nadanie nowych funkcji społecznych i kulturalnych wokół budynku Sokółowskiego Ośrodka Kultury	<ul style="list-style-type: none"> – stworzenie atrakcyjnej przestrzeni publicznej, – wzrost liczby osób korzystających z oferty edukacyjnej, kulturalnej i sportowej, – wzrost liczby wydarzeń sportowych, kulturalnych i oświatowych, – poprawa dostępności mieszkańców do usług kultury, – integracja społeczeństwa. 	<ul style="list-style-type: none"> – Powierzchnia nowych przestrzeni publicznych. – Liczba osób korzystających z oferty edukacyjnej, kulturalnej i sportowej; – Liczba wydarzeń sportowych, kulturalnych i oświatowych. 	<ul style="list-style-type: none"> – Budżet miasta; – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Miasta Sokółów Podlaski; – Jednostki kultury. 	2024-2030
Aktywizacja mieszkańców w oparciu o program integracji społecznej w celu	<ul style="list-style-type: none"> – wzrost liczby przeprowadzonych działań aktywizacyjnych, – integracja społeczeństwa, 	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba przeprowadzonych działań aktywizacyjnych. 	<ul style="list-style-type: none"> – Budżet miasta; – Publiczne pozabudżetowe 	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Miasta Sokółów Podlaski; – Jednostki kultury; 	2024-2030

Strategia Rozwoju Miasta Sokółów Podlaski na lata 2024-2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
wzmocnienia poczucia identyfikacji historycznej i tożsamościowej oraz przynależności mieszkańców do dziedzictwa miejskiego	<ul style="list-style-type: none"> wzrost świadomości społecznej dotyczącej zachowania dziedzictwa kulturowego. 		fundusze krajowe i zagraniczne.	<ul style="list-style-type: none"> Jednostki oświatowe. 	
Tworzenie programu kulturalnego umożliwiającego uczestnictwo w kulturze dla wszystkich grup społecznych, w każdej grupie wiekowej	<ul style="list-style-type: none"> zwiększenie liczby osób korzystających z oferty edukacyjnej, kulturalnej i sportowej, zwiększenie liczby wydarzeń sportowych, kulturalnych i oświatowych, integracja społeczeństwa. 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba osób korzystających z oferty edukacyjnej, kulturalnej i sportowej; Liczba wydarzeń sportowych, kulturalnych i oświatowych. 	<ul style="list-style-type: none"> Budżet miasta; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> Urząd Miasta Sokółów Podlaski; Jednostki kultury; Jednostki oświatowe. 	2024-2030
Wsparcie organizacji pozarządowych	<ul style="list-style-type: none"> integracja społeczeństwa, polepszenie jakości życia mieszkańców, wzrost udziału mieszkańców w życiu publicznym miasta. 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba organizacji pozarządowych uczestnicząca w życiu publicznym miasta; Liczba projektów realizowanych z organizacjami pozarządowymi. 	<ul style="list-style-type: none"> Budżet miasta; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> Urząd Miasta Sokółów Podlaski; Jednostki kultury; Jednostki oświatowe. 	2024-2030
Cel operacyjny 1.2.					
Podniesienie poziomu integracji i współpracy lokalnej					
Współpraca w sieci miast w celu poprawy efektywności rewitalizacji miasta Sokółów Podlaski	<ul style="list-style-type: none"> wzrost liczby wspólnych aplikacji o środki z funduszy europejskich, organizacja wspólnych wydarzeń kulturalnych, edukacyjnych, zwiększenie możliwości pozyskiwania środków z zewnątrz. 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba wspólnych aplikacji o środki z funduszy europejskich; Liczba organizowanych wspólnych wydarzeń kulturalnych, edukacyjnych. 	<ul style="list-style-type: none"> Budżet miasta; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> Urząd Miasta Sokółów Podlaski. 	2024-2030
Cel operacyjny 1.3.					
Atrakcyjna infrastruktura sportowo-rekreacyjna					
Zwiększanie dostępności do oferty kulturalnej i sportowej dla różnych grup wiekowych	<ul style="list-style-type: none"> różnorodna oferta spędzenia czasu wolnego adresowana dla wszystkich grup wiekowych wzrost liczby osób korzystających z oferty edukacyjnej, kulturalnej i sportowej, wzrost liczby wydarzeń sportowych, kulturalnych i oświatowych, wzrost liczby przeprowadzonych działań promocyjnych. 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba osób korzystających z oferty edukacyjnej, kulturalnej i sportowej; Liczba wydarzeń sportowych, kulturalnych i oświatowych, Liczba przeprowadzonych działań promocyjnych. 	<ul style="list-style-type: none"> Budżet miasta; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> Urząd Miasta Sokółów Podlaski. 	2024-2030

Strategia Rozwoju Miasta Sokółów Podlaski na lata 2024-2030

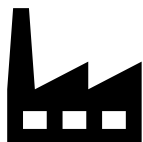
Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Rozbudowa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa warunków uprawiania sportu i prowadzenia zajęć sportowych, - rozwój oferty spędzania wolnego czasu, - wzrost liczby obiektów i obszarów sportowych, rekreacyjnych i wypoczynkowych, - place zabaw w dobrym stanie technicznym, - zapewnienie rozrywki dla najmłodszych i pomocy dla rodziców z dziećmi, - budowa pump tracka 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba rozbudowanych obiektów infrastruktury sportowo-rekreacyjnej; - Liczba osób korzystających z oferty sportowej i rekreacyjnej; - Liczba rozbudowanych i zmodernizowanych placów zabaw; - Liczba wybudowanych pump tracków. 	<ul style="list-style-type: none"> - Budżet miasta; - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Miasta Sokółów Podlaski. 	2024-2030
Cel operacyjny 1.4. Wysokiej jakości oferta edukacyjna					
Remonty i przebudowy budynków oświaty i wychowania	<ul style="list-style-type: none"> - wzrost jakości edukacji, - poprawa dostępu do edukacji, - poprawa bazy obiektów oświatowych, - poprawa dostępności budynków oświaty i wychowania, w tym osobom z niepełnosprawnością. 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba zrealizowanych projektów poprawiających jakość edukacji; - Liczba wyposażonych jednostek oświatowych. 	<ul style="list-style-type: none"> - Budżet miasta; - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne; - Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego. 	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Miasta Sokółów Podlaski. 	2024-2030
Cel operacyjny 1.5. Aktywne społeczeństwo, które nie jest wykluczone społecznie					
Poprawa warunków funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych	<ul style="list-style-type: none"> - wzrost dostępności infrastruktury publicznej dla osób z niepełnosprawnością, - likwidacja barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej, - rozwinięta oferta usług społecznych skierowanych do seniorów, - nowe programy aktywizujące osoby starsze i osoby z niepełnosprawnościami, - rozwój usług opiekuńczych, - zwiększona liczba obiektów dla osób starszych i niepełnosprawnych. 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba zlikwidowanych barier architektonicznych; - Liczba działań aktywizujących skierowanych do osób starszych; - Liczba utworzonych nowych programów aktywizujących osoby starsze; - Liczba uczestników działań aktywizujących; - Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem; - Liczba obiektów dla osób starszych i niepełnosprawnych. 	<ul style="list-style-type: none"> - Budżet miasta; - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Miasta Sokółów Podlaski; - Centrum Pomocy Socjalnej w Sokółowie Podlaskim. 	2024-2030

Strategia Rozwoju Miasta Sokołów Podlaski na lata 2024-2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Wsparcie rodzin z problemami społecznymi i zagrożonych wykluczeniem społecznym	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększona liczba programów profilaktycznych, - spadek liczby osób korzystających z usług pomocy społecznej. 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba programów profilaktycznych; - Liczba rodzin objęta wsparciem asystenta rodziny; - Liczba osób korzystających z usług pomocy społecznej. 	<ul style="list-style-type: none"> - Budżet miasta; - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Miasta Sokołów Podlaski; - Centrum Pomocy Socjalnej w Sokołowie Podlaskim. 	2024-2030
Zapewnienie form wsparcia dla osób z uzależnieniami	<ul style="list-style-type: none"> - rozwinięta oferta pomocy skierowana dla osób z uzależnieniami, - aktywizacja osób wykluczonych społecznie z powodu uzależnień. 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba przeprowadzonych działań z zakresu wsparcia dla osób z uzależnieniami. 	<ul style="list-style-type: none"> - Budżet miasta; - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Miasta Sokołów Podlaski; - Centrum Pomocy Socjalnej w Sokołowie Podlaskim. 	2024-2030

Cel strategiczny: 2. Atrakcyjny inwestycyjnie teren Miasta:

- Cel operacyjny 2.1. Wzrost poziomu przedsiębiorczości,
- Cel operacyjny 2.2. Efektywniejsze gospodarowanie zasobami Miasta,
- Cel operacyjny 2.3. Rozbudowana infrastruktura techniczna,
- Cel operacyjny 2.4. Rozwój budownictwa mieszkaniowego.

Pod względem gospodarczym sytuacja miasta przedstawia się umiarkowanie. Na jego terenie funkcjonują duże przedsiębiorstwa prowadzące działalność rolno-spożywczą oraz funkcjonuje Park Przemysłowy „Sokółów Podlaski”. Kluczowym działaniem dla miasta pozostaje jednak pozyskanie nowych inwestorów, którzy zagospodarują obecne tereny inwestycyjne i utworzą nowe miejsca pracy. Oprócz szukania inwestorów zewnętrznych miasto stawia również na lokalnych mieszkańców. W ramach celu operacyjnego „Wzrost poziomu przedsiębiorczości” planowana jest organizacja szkoleń dotyczących zakładania i prowadzenia własnego biznesu adresowanych do różnych grup mieszkańców oraz wsparcie integracji firm i przedsiębiorców w formie różnego rodzaju wydarzeń integrujących czy inkubatora przedsiębiorczości.

Drugim z celów jest efektywniejsze gospodarowanie zasobami Miasta, które pozwoli przynieść miastu wiele korzyści, zarówno ekonomicznych, jak i społecznych. Zakłada on uruchomienie narzędzia informatycznego do wspierania procesów komunikacji z mieszkańcami oraz optymalne wykorzystanie posiadanych zasobów. Realizacją obu powyższych kierunków działań pomoże w budowaniu lepszego, bardziej zrównoważonego i atrakcyjnego miejsca do życia dla mieszkańców. Uruchomienie nowych narzędzi do wspierania procesów komunikacji z mieszkańcami, pozwoli mieszkańcom na aktywny udział w dialogu społecznym, poprawi szybkość i dostępność do informacji, a także poprzez przejrzystość procesów decyzyjnych wpłynie na zwiększenie zaufania do władz miejskich. W przypadku optymalnego wykorzystania posiadanych zasobów zakłada się racjonalną gospodarkę mieniem Miasta, która ma prowadzić do wypracowania nadwyżki operacyjnej w budżecie Miasta na koniec roku.

Dostęp do podstawowej infrastruktury technicznej wpływa na możliwość prowadzenia inwestycji na danym obszarze, podwyższając jego atrakcyjność inwestycyjną. W związku z powyższym do kierunków zaliczono również rozbudowę i modernizację infrastruktury wodociągowej, kanalizacyjnej, deszczowej, teletechnicznej i gazowej. Zrównoważony rozwój infrastruktury technicznej wpływa nie tylko na poprawę bezpieczeństwa i zwiększenie jakości życia mieszkańców, ale także na możliwość lepszego funkcjonowania podmiotów gospodarczych. Rozbudowa

infrastruktury technicznej będzie również postępować równolegle z pojawieniem się potrzeb związanych z rozwojem inwestycji.

Rozbudowa infrastruktury gazowej jest ważną inwestycją do realizacji na obszarze miasta. Urządzenia zasilane gazem ziemnym są praktyczne, wygodne, ekonomiczne i przyjazne dla środowiska. Gaz ziemny spala się bez powstawania dymu i sadzy, co odciąża środowisko naturalne i eliminuje działania związane z utrzymaniem czystości. Ponadto gazyfikacja zwiększa także atrakcyjność danego obszaru.

Wysoka dostępność i jakość technologii cyfrowych podnosi zarówno poziom życia mieszkańców, jak i sprawne funkcjonowanie i rozwój gospodarki. W obliczu dynamicznie rosnącego zapotrzebowania na technologie cyfrowe najistotniejsze jest wyeliminowanie terytorialnych różnic w możliwości dostępu do Internetu szerokopasmowego o wysokich przepustowościach. W związku z tym przewiduje się rozbudowę sieci teletechnicznej.

W ramach celu operacyjnego „rozbudowana infrastruktura techniczna” miasto zakłada również działania z zakresu budowy i modernizacji dróg wraz z infrastrukturą na swoim terenie, które posłużą m.in. polepszeniu stanu dróg, poprawy komfortu transportu drogowego, skrócenia czasu dojazdów oraz wzrostowi bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego. Planowana jest również rozbudowa i modernizacja infrastruktury około drogowej, w tym m.in. chodników, tras rowerowych zgodnie z wojewódzkimi standardami infrastruktury rowerowej, parkingów oraz oświetlenia ulicznego. Dodatkowo jednym z kierunków działań jest budowa węzła przesiadkowego w Sokółowie Podlaskim wraz z przebudową infrastruktury drogowej, który przyczyni się do rozwoju i usprawnienia transportu zbiorowego na terenie miasta oraz także stworzy alternatywę dla indywidualnego transportu samochodowego dla mieszkańców. Na uwagę zasługuje również kwestia budowy obwodnicy miasta. Obecnie planowana obwodnica ma być poprowadzona w śladzie drogi krajowej, wobec tego główny ciężar realizacji tego zadania spada na właściciela tej drogi, w tym przypadku GDDKiA. W chwili opracowania niniejszej strategii realizacja inwestycji jest na etapie uzyskiwania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Rozpoczęcie robót budowlanych planowane jest na rok 2026, natomiast zakończenie na rok 2028.³

Działania te przyczyniają się do rozwoju gospodarczego Miasta, poprzez zapewnienie infrastruktury drogowej i pomocniczej, atrakcyjnej dla inwestorów.

³ <https://www.gov.pl/web/gddkia/dk62dk63-obwodnica-sokolowa-podlaskiego> (dostęp: 9.10.2023 r.)

Jednym z wyznaczonych celów operacyjnych jest także rozwój budownictwa mieszkaniowego, w ramach którego zakłada się wspieranie działań służących rozwojowi budownictwa mieszkaniowego. Kierunek ten dąży do wzrostu konkurencyjności miasta na rynku mieszkaniowym, aby przyciągnąć nowych mieszkańców i deweloperów. Do głównych zadań w tym zakresie zaliczyć można m.in. wyznaczanie nowych obszarów pod rozwój mieszkalnictwa, co wpływa na poprawę standardów urbanistycznych i planowany rozwój zabudowy czy wdrożenie szybszego procesowania postępowań administracyjnych dotyczących inwestycji mieszkaniowych, które mają zachęcić potencjalnych deweloperów do inwestycji. Istotna jest także promocja terenów pod zabudowę mieszkaniową, pozwalająca dotrzeć do szerszego grona deweloperów. Ponadto jednym z zadań własnych samorządu gminnego jest prowadzenie polityki sprzyjającej zaspokojeniu potrzeb mieszkaniowych obywateli. W ramach tego obowiązku na mieście ciąży zobowiązanie utrzymania substancji mieszkaniowej w należytym stanie, w tym konieczność przeprowadzania wymaganych napraw i remontów swoich zasobów mieszkaniowych. Z tego powodu wyznaczono niniejszy kierunek zadań, w ramach którego zakłada się nie tylko ich modernizację, ale również budowę nowych obiektów mieszkalnych. Działania te poprawią stan techniczny budynków i lokali oraz estetykę zasobu mieszkaniowego miasta, przez co pozytywnie wpłyną na poprawę jego wizerunku i zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych mieszkańców.

Tabela 7. Cel strategiczny 2. Atrakcyjny inwestycyjnie teren Miasta

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Cel operacyjny 2.1. Wzrost poziomu przedsiębiorczości					
Organizacja szkoleń dotyczących zakładania i prowadzenia własnego biznesu adresowanych do różnych grup mieszkańców	<ul style="list-style-type: none"> – wysoki poziom wiedzy mieszkańców z zakresu zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej, – wzrost liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na terenie miasta, – powstanie nowych miejsc pracy, – integracja środowiska przedsiębiorców, – wzrost dochodów budżetowych. 	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba uczestników działań szkoleniowych; – Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na terenie miasta; – Liczba powstałych miejsc pracy. 	<ul style="list-style-type: none"> – Budżet miasta; – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Miasta Sokółów Podlaski; 	2024-2030
Wsparcie integracji firm i przedsiębiorców – wydarzenia integrujące, inkubator przedsiębiorczości	<ul style="list-style-type: none"> – integracja środowiska przedsiębiorców, – utworzenie punktu obsługi inwestora w Parku Przemysłowym „Sokółów Podlaski”. 	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba przeprowadzonych działań i wydarzeń. 	<ul style="list-style-type: none"> – Budżet miasta; – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Miasta Sokółów Podlaski; 	2024-2030
Pozyskanie nowych inwestorów	<ul style="list-style-type: none"> – wzrost liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na terenie miasta, – powstanie nowych miejsc pracy, – wzrost dochodów budżetowych, – wykorzystanie w celach gospodarczych istniejącej bazy lokalowej na terenie Parku Przemysłowego. 	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba przeprowadzonych działań promocyjnych; – Liczba pozyskanych inwestorów; – Liczba powstałych miejsc pracy. 	<ul style="list-style-type: none"> – Budżet miasta; – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Miasta Sokółów Podlaski; 	2024-2030
Cel operacyjny 2.2. Efektywniejsze gospodarowanie zasobami Miasta					
Uruchomienie narzędzia informatycznego do wspierania procesów komunikacji z mieszkańcami	<ul style="list-style-type: none"> – wdrożenie systemu nowoczesnych narzędzi komunikacji Urzędu z mieszkańcami, – lepsza komunikacja z mieszkańcami, – elektroniczna usługa publicznych (Miasto i podległe jednostki). 	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba wdrożonych nowoczesnych narzędzi komunikacji Urzędu z mieszkańcami. 	<ul style="list-style-type: none"> – Budżet miasta; – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Miasta Sokółów Podlaski; 	2024-2030

Strategia Rozwoju Miasta Sokółów Podlaski na lata 2024-2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Optymalne wykorzystanie posiadanych zasobów	<ul style="list-style-type: none"> - racjonalna gospodarka mieniem Miasta, - wypracowanie nadwyżki operacyjnej na koniec roku. 	<ul style="list-style-type: none"> - Budżet operacyjny miasta. 	<ul style="list-style-type: none"> - Budżet miasta; - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Miasta Sokółów Podlaski; 	2024-2030
Cel operacyjny 2.3. Rozbudowana infrastruktura techniczna					
Systematyczna budowa i modernizowanie sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, deszczowej, teletechnicznej i gazowej na terenach Miasta	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie uzbrojenia terenów Miasta w sieć wodociągową, kanalizacyjną, deszczową, teletechniczną, gazową, - modernizacja i ulepszenie istniejącej sieci wodociągowo-kanalizacyjnej, - modernizacja oczyszczalni ścieków, - wysokiej jakości infrastruktura wodociągowa i kanalizacyjna, - zapewnienie bieżących dostaw wody, - wzrost liczby zbiorników bezodpływowych, - zbiorniki bezodpływowe w dobrym stanie technicznym, - zwiększony dostęp mieszkańców do sieci teletechnicznej, - zwiększony dostęp mieszkańców do sieci gazowej. 	<ul style="list-style-type: none"> - Długość sieci wodociągowej; - Przewidywana liczba osób korzystających z ulepszonego zaopatrzenia w wodę; - Długość sieci kanalizacyjnej; - Liczba mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej; - Liczba rozbudowanych i zmodernizowanych oczyszczalni ścieków; - Liczba wyremontowanych zbiorników bezodpływowych; - Długość sieci teletechnicznej; - Długość sieci gazowej; - Liczba przyłączy gazowych. 	<ul style="list-style-type: none"> - Budżet miasta; - NFOŚiGW w Warszawie; - WFOŚiGW w Warszawie; - KPGK Sp. z o.o.; - PROW 2021-2027; - Środki własne mieszkańców; - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Miasta Sokółów Podlaski; - Mieszkańcy miasta. 	2024-2030
Budowa i modernizacja dróg wraz z infrastrukturą	<ul style="list-style-type: none"> - wzrost długości dróg miejskich, - wzrost długości chodników, - dobry stan techniczny dróg, - poprawa komfortu transportu drogowego, - wzrost liczby miejsc parkingowych, - przeniesienie ruchu rowerowego na wyznaczone trasy rowerowe, - zapewnienie spójnej sieci tras rowerowych, 	<ul style="list-style-type: none"> - Długość zmodernizowanych dróg; - Liczba miejsc parkingowych; - Długość wybudowanych tras rowerowych i ciągów pieszo-rowerowych; - Liczba wybudowanych punktów ładowania pojazdów elektrycznych; - Liczba punktów rozbudowanego lub 	<ul style="list-style-type: none"> - Budżet miasta; - Środki własne właścicieli i zarządców dróg; - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Miasta Sokółów Podlaski; - Właściciele i Zarządcy dróg. 	2024-2030

Strategia Rozwoju Miasta Sokółów Podlaski na lata 2024-2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
	<ul style="list-style-type: none"> - wzmocnienie potencjału turystyki rowerowej, - zmniejszenie emisji liniowej zanieczyszczeń, - rozwój infrastruktury ładowania pojazdów elektrycznych, - wysoki poziom bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego, - podniesienie efektywności energetycznej oświetlenia ulicznego, - poprawa dostępu do terenów inwestycyjnych i mieszkaniowych. 	<ul style="list-style-type: none"> zmodernizowanego oświetlenia ulicznego; - Długość wybudowanych i zmodernizowanych chodników. 			
Rozbudowa sieci tras rowerowych	<ul style="list-style-type: none"> - zapewnienie kompleksowej sieci tras rowerowych - wzmocnienie potencjału turystyki rowerowej, - zmniejszenie emisji liniowej zanieczyszczeń, - wzrost długości tras rowerowych, - zwiększenie oferty rekreacyjnej na terenie Miasta. 	<ul style="list-style-type: none"> - Długość wybudowanych tras rowerowych. 	<ul style="list-style-type: none"> - Budżet miasta; - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Miasta Sokółów Podlaski; 	2024-2030
Realizacja działań mających na celu budowę obwodnicy	<ul style="list-style-type: none"> - wyprowadzenie ruchu tranzytowego z centrum miasta, - poprawa komfortu i szybkości transportu drogowego, - zmniejszenie emisji liniowej zanieczyszczeń, - wysoki poziom bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego, - poprawa dostępu do terenów inwestycyjnych i mieszkaniowych. 	<ul style="list-style-type: none"> - Długość wybudowanej obwodnicy. 	<ul style="list-style-type: none"> - Budżet miasta; - Budżet GDDKiA, - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Miasta Sokółów Podlaski; - GDDKiA. 	2024-2030
Budowa parkingów w pobliżu miejsc użyteczności publicznej oraz w miejscach wzmożonego ruchu	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa dostępności do obiektów użyteczności publicznej poprawa komfortu mieszkańców, - wzrost liczby miejsc parkingowych. 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba wybudowanych miejsc parkingowych. 	<ul style="list-style-type: none"> - Budżet miasta; - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Miasta Sokółów Podlaski; 	2024-2030

Strategia Rozwoju Miasta Sokółów Podlaski na lata 2024-2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Wymiana źródeł oświetlenia ulicznego na energooszczędne oraz wprowadzenie możliwości sterowania oświetleniem ulicznym	<ul style="list-style-type: none"> – podniesienie efektywności energetycznej oświetlenia ulicznego, – oszczędność energii elektrycznej, – poprawa komfortu transportu drogowego, – wysoki poziom bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego. 	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba wymienionych źródeł oświetlenia ulicznego na energooszczędne. 	<ul style="list-style-type: none"> – Budżet miasta; – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Miasta Sokółów Podlaski; 	2024-2028
Budowa węzła przesiadkowego w Sokółowie Podlaskim wraz z przebudową infrastruktury drogowej	<ul style="list-style-type: none"> – poprawa jakości komunikacji w mieście, – zmniejszenie emisji spalin, – poprawa bezpieczeństwa komunikacyjnego. 	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba wybudowanych węzłów przesiadkowych. 	<ul style="list-style-type: none"> – Budżet miasta; – Budżet powiatu; – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Miasta Sokółów Podlaski; – Starostwo Powiatowe w Sokółowie Podlaskim. 	2024-2030
Budowa i modernizacja dróg wojewódzkich	<ul style="list-style-type: none"> – dobry stan techniczny dróg, – poprawa komfortu transportu drogowego, – zmniejszenie emisji liniowej zanieczyszczeń, – wysoki poziom bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego. 	<ul style="list-style-type: none"> – Długość wybudowanych i zmodernizowanych dróg wojewódzkich. 	<ul style="list-style-type: none"> – Budżet województwa; – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie, 	2024-2026
Budowa i rewitalizacja linii kolejowych	<ul style="list-style-type: none"> – przywrócenie ruchu pasażerskiego – dobry stan techniczny linii kolejowych – poprawa komfortu transportu kolejowego – zmniejszenie emisji liniowej zanieczyszczeń. 	<ul style="list-style-type: none"> – Długość wybudowanych i zrewitalizowanych linii kolejowych. 	<ul style="list-style-type: none"> – Budżet województwa; – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> – PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. – Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie. 	2024-2030
Cel operacyjny 2.4. Rozwój budownictwa mieszkaniowego					
Wspieranie działań służących rozwojowi budownictwa mieszkaniowego	<ul style="list-style-type: none"> – wzrost liczby mieszkań, – wzrost liczby mieszkańców, 	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba powstałych nowych mieszkań na terenie miasta; 	<ul style="list-style-type: none"> – Budżet miasta; – Środki własne podmiotów prywatnych; 	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Miasta Sokółów Podlaski; 	2024-2030

Strategia Rozwoju Miasta Sokółów Podlaski na lata 2024-2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
	<ul style="list-style-type: none"> - wzrost dochodów miasta związanych z podatkiem od nieruchomości, - promocja miasta. 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba osób meldujących się na terenie miasta. 	<ul style="list-style-type: none"> - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> - Podmioty prywatne. 	

Źródło: Opracowanie własne

Cel strategiczny: 3. Dobry stan środowiska i zrównoważony ład przestrzenny:

- Cel operacyjny 3.1. Adaptacja do zmian klimatu,
- Cel operacyjny 3.2. Zrównoważone gospodarowanie wodami,
- Cel operacyjny 3.3. Dobra jakość środowiska przyrodniczego,
- Cel operacyjny 3.4. Ukształtowany ład przestrzenny.

Działania z zakresu poprawy stanu środowiska wpływają na zrównoważony rozwój i prawidłowe funkcjonowanie miasta. Cechą zrównoważonego i harmonijnego rozwoju jest właśnie równowaga pomiędzy tymi elementami, która polega na wyodrębnieniu mocnych stron każdego elementu i niwelowaniu działań powodujących negatywne skutki i konsekwencje.

Występujące w ostatnich kilku dekadach skutki zmieniającego się klimatu, zwłaszcza wzrostu temperatury, częstotliwości i nasilania zjawisk ekstremalnych, systematycznie się pogłębiają. Stanowią tym samym zagrożenie dla społecznego i gospodarczego rozwoju wielu krajów na świecie, w tym także dla Polski. Konieczne jest zatem podjęcie działań na rzecz dostosowania się (adaptacji) do prognozowanych skutków zmian klimatu, które powinny być realizowane jednocześnie z działaniami ograniczającymi emisję gazów cieplarnianych (mitygacja). Biorąc powyższe pod uwagę, miasto zaplanowała działania z zakresu realizacji działań niskoemisyjnych i poprawy jakości powietrza, w tym termomodernizacji budynków mieszkalnych i obiektów użyteczności publicznej oraz wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Dodatkowo zakłada się również prowadzenie działań mających na celu ochronę zasobów środowiska przyrodniczego, edukacji ekologicznej, zrównoważonego gospodarowanie wodami poprzez budowę zbiorników retencyjnych oraz racjonalnej gospodarki odpadami, w tym wsparcie działań na rzecz skutecznego usuwania azbestu.

Ład przestrzenny to takie ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno-estetyczne. Jest on jednym z podstawowych elementów wpływających na postrzeganie atrakcyjności miasta. Uporządkowana przestrzeń wpływa na zrównoważony rozwój i prawidłowe jego funkcjonowanie, dlatego tak ważna jest aktualizacja dokumentów planistycznych porządkująca jej przestrzeń oraz zachowanie obecnych i wyodrębnienie potencjalnych nowych obszarów rozwojowych, które tworzyłyby harmonijny układ z już istniejącymi. Istotnymi elementami każdego układu przestrzennego jest również infrastruktura techniczna i komunikacyjna oraz środowisko przyrodnicze i kulturowe.

Jednym z kierunków działań jest także współpraca miasta na poziomie ponadlokalnym, która w głównej mierze polegać będzie na dążeniu do wspólnej realizacji określonych działań, służących rozwojowi społeczno-gospodarczemu najbliższemu regionowi. W jej ramach Miasto Sokołów Podlaski we współpracy z pozostałymi podmiotami realizować będzie zintegrowane, kompleksowe projekty dotyczące podniesienia jakości infrastruktury czy wzrostu potencjału gospodarczego i poprawy warunków życia mieszkańców. Właściwie zaplanowane i przeprowadzone inwestycje ponadlokalne mogą znacznie przyczynić się do długoterminowego i zrównoważonego rozwoju.

Tabela 8. Cel strategiczny 3. Dobry stan środowiska i zrównoważony ład przestrzenny

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Cel operacyjny 3.1. Adaptacja do zmian klimatu					
Realizacja działań niskoemisyjnych w ramach poprawy stanu powietrza atmosferycznego	<ul style="list-style-type: none"> – spadek emisji zanieczyszczeń, – poprawa komfortu cieplnego w budynkach, – poprawa efektywności energetycznej budynków, – dostępność nowoczesnych rozwiązań technicznych, – adaptacja do zmian klimatu, – poprawa stanu środowiska, – wzrost świadomości społecznej na temat jakości powietrza, – realizacja Programów Ograniczania Niskiej Emisji i Programów Gospodarki Niskoemisyjnej. 	<ul style="list-style-type: none"> – Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych; – Liczba ztermomodernizowanych budynków mieszkalnych i obiektów publicznych; – Liczba przeprowadzonych działań niskoemisyjnych. 	<ul style="list-style-type: none"> – Budżet miasta; – Środki własne mieszkańców i podmiotów prywatnych; – NFOŚiGW w Warszawie; – WFOŚiGW w Warszawie; – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Miasta Sokółów Podlaski; – Podmioty prywatne; – Właściciele i zarządcy obiektów. 	2024-2030
Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii do produkcji energii elektrycznej i ciepłej	<ul style="list-style-type: none"> – ograniczenie niskiej emisji, – zwiększenie wykorzystania OZE w gospodarstwach domowych, – zmniejszenie wykorzystania nieefektywnych źródeł ciepła, – zwiększenie wykorzystania źródeł ciepła ekologicznych, – zwiększenie wykorzystania OZE do zasilania budynków Miasta, – adaptacja do zmian klimatu, – poprawa stanu środowiska, – wzrost świadomości społecznej na temat jakości powietrza, – realizacja Programów Ograniczania Niskiej Emisji i Programów Gospodarki Niskoemisyjnej. 	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba wybudowanych instalacji OZE; – Produkcja energii ciepłej oraz elektrycznej z nowo wybudowanych instalacji wykorzystujących OZE. 	<ul style="list-style-type: none"> – Budżet miasta; – Środki własne mieszkańców i podmiotów prywatnych; – NFOŚiGW w Warszawie; – WFOŚiGW w Warszawie; – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Miasta Sokółów Podlaski; – Podmioty prywatne; – Właściciele i zarządcy obiektów. 	2024-2030

Strategia Rozwoju Miasta Sokółów Podlaski na lata 2024-2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Zainstalowanie ogniw fotowoltaicznych i kolektorów słonecznych w budynkach UM i budynkach użyteczności publicznej	<ul style="list-style-type: none"> - ograniczenie niskiej emisji, - zmniejszenie wykorzystania nieefektywnych źródeł ciepła, - zwiększenie wykorzystania źródeł ciepła ekologicznych, - zwiększenie wykorzystania OZE do zasilania budynków Miasta, - adaptacja do zmian klimatu, - poprawa stanu środowiska, - wzrost świadomości społecznej na temat jakości powietrza, - realizacja Programów Ograniczania Niskiej Emisji i Programów Gospodarki Niskoemisyjnej. 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba wybudowanych instalacji OZE; - Produkcja energii cieplnej oraz elektrycznej z nowo wybudowanych instalacji wykorzystujących OZE. 	<ul style="list-style-type: none"> - Budżet miasta; - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Miasta Sokółów Podlaski. 	2024-2030
Utworzenie gminnego programu dofinansowań montażu OZE w gospodarstwach domowych	<ul style="list-style-type: none"> - ograniczenie niskiej emisji, - zwiększenie wykorzystania OZE w gospodarstwach domowych, - zmniejszenie wykorzystania nieefektywnych źródeł ciepła, - zwiększenie wykorzystania źródeł ciepła ekologicznych, - zwiększenie wykorzystania OZE do zasilania budynków Miasta, - adaptacja do zmian klimatu, - poprawa stanu środowiska, - wzrost świadomości społecznej na temat jakości powietrza, - realizacja Programów Ograniczania Niskiej Emisji i Programów Gospodarki Niskoemisyjnej. 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba gospodarstw, które skorzystały z Programu; - Liczba wybudowanych instalacji OZE; - Produkcja energii cieplnej oraz elektrycznej z nowo wybudowanych instalacji wykorzystujących OZE. 	<ul style="list-style-type: none"> - Budżet miasta; - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Miasta Sokółów Podlaski. 	2024-2028
Budowa instalacji wykorzystujących wody geotermalne	<ul style="list-style-type: none"> - wykorzystanie geotermii do produkcji energii cieplnej na potrzeby ZEC Miasta, 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba wykonanych otworów geotermalnych. 	<ul style="list-style-type: none"> - Budżet miasta; 	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Miasta Sokółów Podlaski; - Podmioty prywatne 	2024-2030

Strategia Rozwoju Miasta Sokółów Podlaski na lata 2024-2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystanie otworu geotermalnego na potrzeby zaopatrzenia w wodę mieszkańców Miasta, zwiększenie udziału OZE w produkcji energii cieplnej. 		<ul style="list-style-type: none"> Środki własne podmiotów prywatnych; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 		
Prowadzenie monitoringu jakości powietrza	<ul style="list-style-type: none"> rozbudowa systemu monitorowania w celu objęcia monitoringiem jak największej powierzchni miasta, wzrost świadomości społecznej na temat jakości powietrza, wykorzystanie informacji do ograniczania niskiej emisji, realizacja Programów Ograniczania Niskiej Emisji i Programów Gospodarki Niskoemisyjnej. 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba punktów monitoringu jakości powietrza. 	<ul style="list-style-type: none"> Budżet miasta; Budżet powiatu; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> Urząd Miasta Sokółów Podlaski; Starostwo Powiatowe w Sokółowie Podlaskim. 	2024-2030
Inwentaryzacja źródeł ciepła w budynkach jednorodzinnych	<ul style="list-style-type: none"> Stworzenie bazy danych źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych jednorodzinnych, wzrost świadomości społecznej na temat jakości powietrza, wykorzystanie informacji do ograniczania niskiej emisji, realizacja Programów Ograniczania Niskiej Emisji i Programów Gospodarki Niskoemisyjnej. 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba utworzonych baz danych źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych jednorodzinnych. 	<ul style="list-style-type: none"> Budżet miasta; Budżet powiatu; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> Urząd Miasta Sokółów Podlaski; Starostwo Powiatowe w Sokółowie Podlaskim. 	2024-2030
Cel operacyjny 3.2. Zrównoważone gospodarowanie wodami					
Budowa zbiornika retencyjnego dla wód opadowych	<ul style="list-style-type: none"> lepsze wykorzystanie wód opadowych, ochrona naturalnej retencji gruntów, adaptacja do zmian klimatu, poprawa stanu środowiska. 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba wybudowanych zbiorników retencyjnych dla wód opadowych. 	<ul style="list-style-type: none"> Budżet miasta; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> Urząd Miasta Sokółów Podlaski. 	2024-2030
Przeciwdziałanie skutkom suszy oraz ulewnych deszczy na	<ul style="list-style-type: none"> lepsze wykorzystanie wód opadowych, 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba wybudowanych obiektów zielonej i niebieskiej infrastruktury. 	<ul style="list-style-type: none"> Budżet miasta; 	<ul style="list-style-type: none"> Urząd Miasta Sokółów Podlaski. 	2024-2030

Strategia Rozwoju Miasta Sokółów Podlaski na lata 2024-2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
obszarach zurbanizowanych poprzez zastosowanie zielonej i niebieskiej infrastruktury	<ul style="list-style-type: none"> - ochrona naturalnej retencji gruntów, - adaptacja do zmian klimatu, - poprawa stanu środowiska. 		<ul style="list-style-type: none"> - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 		
Utworzenie programów dofinansowań montażu urządzeń do gromadzenia wód opadowych dla gospodarstw domowych	<ul style="list-style-type: none"> - wykorzystanie wód opadowych w ogrodach przydomowych w okresach suszy, - zmniejszenie zużycia wody w gospodarstwie na 1 mieszkańca, - adaptacja do zmian klimatu. 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba utworzonych programów dofinansowań montażu urządzeń do gromadzenia wód opadowych dla gospodarstw domowych; - Liczba gospodarstw domowych, które skorzystały z Programu. 	<ul style="list-style-type: none"> - Budżet miasta; - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Miasta Sokółów Podlaski. 	2024-2028
Cel operacyjny 3.3.					
Dobra jakość środowiska przyrodniczego					
Ochrona i poprawa stanu zasobów przyrodniczych	<ul style="list-style-type: none"> - zasoby przyrodnicze miasta w dobrym stanie, - stała kontrola stanu środowiska przyrodniczego, - tworzenie nowych obszarów zieleni wraz z małą architekturą, - renowacja i modernizacja istniejących obszarów zieleni urządzonej. 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba zrealizowanych działań z zakresu utrzymania istniejących obszarów zieleni urządzonej oraz tworzenie nowych lokalnych i regionalnych terenów zieleni; - Powierzchnia terenów zieleni; - Powierzchnia terenów zieleni poddana rewitalizacji. 	<ul style="list-style-type: none"> - Budżet miasta; - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Miasta Sokółów Podlaski. 	2024-2030
Edukacja ekologiczna mieszkańców	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców, - zwiększenie świadomości o konieczności, celach, zasadach i sposobach oszczędnego użytkowania wody. 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba przeprowadzonych działań i szkoleń edukacyjnych. 	<ul style="list-style-type: none"> - Budżet miasta; - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Miasta Sokółów Podlaski. 	2024-2030
Sprawny system gospodarowania odpadami	<ul style="list-style-type: none"> - funkcjonalny system gospodarowania odpadami komunalnymi, - prawidłowe gromadzenie i pozbywanie się odpadów przez mieszkańców, w tym odpadów z działalności rolniczej, - spadek udziału wyrobów azbestowych, 	<ul style="list-style-type: none"> - Ilość odpadów komunalnych zebranych w sposób selektywny; - Ilość azbestu poddanego utylizacji; 	<ul style="list-style-type: none"> - Budżet miasta; - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Miasta Sokółów Podlaski. 	2024-2026

Strategia Rozwoju Miasta Sokółów Podlaski na lata 2024-2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
	– zmniejszenie kosztów na zagospodarowanie odpadów.				
Cel operacyjny 3.4. Ukształtowany ład przestrzenny					
Współpraca miasta na poziomie ponadlokalnym	<ul style="list-style-type: none"> – miasto członkiem organizacji samorządowych, – realizacja działań i inwestycji ponadlokalnych. 	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba organizacji samorządowych, których miasto jest członkiem; – Liczba zrealizowanych działań i inwestycji ponadlokalnych. 	<ul style="list-style-type: none"> – Budżet miasta; – Środki własne organizacji samorządowych; – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Miasta Sokółów Podlaski; – Organizacje samorządowe. 	2024-2030
Poprawa spójności zagospodarowania przestrzennego	<ul style="list-style-type: none"> – rozwój nowej zabudowy z zachowaniem przyjętego ładu przestrzennego. 	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba sporządzonych i poddanych aktualizacji miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego; – Opracowanie Planu Ogólnego. 	<ul style="list-style-type: none"> – Budżet miasta; – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Miasta Sokółów Podlaski. 	2024-2030

Źródło: Opracowanie własne

3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta

Model struktury przestrzenno-funkcjonalnej służy zobrazowaniu przestrzennej struktury miasta, włączając w to kierunki rozwoju oraz poszczególne zadania inwestycyjne. Wynika on przede wszystkim z zapisów Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Sokołów Podlaski oraz pozostałych dokumentów planistycznych opracowanych na poziomie regionalnym tj. Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+. Innowacyjne Mazowsze.

Zgodnie ze Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego Miasto Sokołów Podlaski zakwalifikowane zostało do następujących obszarów strategicznej interwencji:

- zidentyfikowane na poziomie wojewódzkim, wobec których politykę rozwoju adekwatną do przedmiotu delimitacji prowadzi Samorząd Województwa:
 - OSI problemowe – podregiony NUTS 3:
 - OSI regionu Mazowieckiego regionalnego: Siedlecki obszar strategicznej interwencji.

Szczegóły zawarto w rozdziale 5. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań.

Miasto Sokołów Podlaski jest miastem średnim, siedzibą Powiatu Sokołowskiego i wszystkich instytucji o znaczeniu powiatowym oraz gminy wiejskiej. Głównymi szlakami komunikacyjnymi są przebiegające przez miasto dwie drogi krajowe: nr 62 (z zachodu na wschód) oraz nr 63 (z północy na południe), które krzyżują się w ścisłym centrum miasta. Ponadto przez miasto przebiega także jednotorowa, niezelektryfikowana linia kolejowa nr 55, po której odbywa się wyłącznie ruch towarowy. Miasto posiada rozbudowaną sieć dróg dla rowerów.

Stan zaopatrzenia miasta w infrastrukturę kanalizacyjną jest niewystarczający. Do sieci kanalizacyjnej podłączonych jest około 58,5% budynków mieszkalnych. Pozostałe korzystają ze zbiorników bezodpływowych. Stan wyposażenie miasta w sieć wodociągową jest natomiast wysoki. Do sieci wodociągowej podłączonych jest około 77,6% wszystkich budynków mieszkalnych. Na tutejszym terenie funkcjonuje sieć ciepłownicza i gazowa. Przez południową część miasta przebiega rurociąg naftowy „Przyjaźń” oraz gazociąg DN 200/150 relacji Proszew – Sokołów Podlaski/Węgrów zasilający stację redukcyjno-pomiarową przy ul. Świętego Huberta. Cały obszar miasta jest zelektryfikowany i istnieje tutaj uporządkowany system gospodarki odpadami. Na terenie miasta znajduje się stacja GPZ „Sokołów Podlaski” zasilana liniami 110 kV. Na tutejszym obszarze działa także Park Przemysłowy „Sokołów Podlaski”, który utworzony został na terenach poprzemysłowych po dawnej Cukrowni.

Pod względem środowiskowym, obszar miasta nie posiada wyróżniających się walorów przyrodniczych. Na jego terenie brak jest większych kompleksów leśnych. Z form ochrony przyrody na obszarze miasta wyznaczone zostały jedynie pomniki przyrody. Brak jest jednak atrakcyjnych miejsc rekreacyjno-spacerowych.

Na obszarze miasta funkcjonują trzy żłobki (w tym dwa niepubliczne), cztery miejskie przedszkola i dwa oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych, sześć niepublicznych placówek przedszkolnych, pięć publicznych szkół podstawowych i jedna niepubliczna, dwa licea publiczne i dwa niepubliczne, dwa technika, dwie szkoły branżowe I stopnia, niepubliczna szkoła policealna, szkoła specjalna i szkoła muzyczna I stopnia.

Pod względem kultury, na terenie miasta znajduje się Sokołowski Ośrodek Kultury, w którego skład wchodzi Kino „Sokół”, Galeria „Dom”, Muzeum Wielkiego Gościńca Litewskiego „Stacja Sokółów” wraz z informacją turystyczno-kulturalną i restauracją regionalną. Na terenie miasta działa także Miejska Biblioteka Publiczna im. K. I. Gałczyńskiego, która pełni również funkcję biblioteki powiatowej oraz filia Biblioteki Pedagogicznej w Siedlcach. Na tutejszym obszarze znajduje się wiele zabytków wpisanych od rejestru zabytków oraz wyznaczony został Wielki Gościńiec Litewski, który jest głównym historycznym szlakiem turystycznym przebiegającym przez miasto.

Do głównych obiektów sportowych funkcjonujących na terenie miasta należy stadion sportowy przy ul. Lipowej 50, stadion sportowy przy ul. Okrężnej, kryta pływalnia w budynku Podlaskiego Młodzieżowego Centrum Sportu i Rekreacji w Sokółowie Podlaskim, a także boiska wielofunkcyjne i hale sportowe zlokalizowane przy poszczególnych jednostkach oświatowych oraz siłownia plenerowa, skatepark i place zabaw.

Według zapisów Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego większość obszaru miasta (ok. 60%) stanowi obszar o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno – przestrzennej, natomiast pozostała przestrzeń stanowi zasób terenów rozwojowych o relatywnie korzystnych warunkach obsługi istniejącą infrastrukturą komunikacyjną i inżynierską. Dodatkowo na podstawie obecnych prognoz demograficznych przewiduje się brak konieczności wyznaczania nowych terenów zabudowy mieszkaniowej, usługowej, produkcyjnej i technicznej usytuowanych poza obszarem zwartej zabudowy.

Obszar miasta podzielić można na cztery wyróżniające się strefy szczególnych polityk przestrzennych:

- strefę historycznego centrum miasta, w której priorytetem jest konserwacja dziedzictwa kulturowego i budowa tożsamości miasta,
- strefę centrum administracyjnego, w której priorytetem jest lokalizacja obiektów administracji publicznej (lokalnej i ponadlokalnej) oraz administracji biznesowej,

- strefę rozwoju zabudowy wielorodzinnej i usług podstawowych, zlokalizowaną w południowej części miasta,
- strefę aktywności gospodarczych, w której priorytetem jest lokalizacja zakładów produkcyjnych oraz obiektów usługowych, zlokalizowaną wzdłuż linii kolejowej oraz we wschodniej części miasta.

Pozostały obszar miasta zajmuje zabudowa mieszkaniowa jedno i wielorodzinna z usługami z wyspowo położonymi zakładami produkcyjnymi oraz otaczające obszary zwartej zabudowy tereny produkcji rolnej.

Określone w Planie Zagospodarowania Województwa Mazowieckiego i Regionalnym Planie Transportowym Województwa Mazowieckiego w perspektywie do 2030 inwestycje o znaczeniu ponadlokalnym dotyczące obszaru miasta Sokołów Podlaski to:⁴

- budowa obwodnicy Sokołowa Podlaskiego w ciągu dróg krajowych nr 62 i 63,
- odbudowa linii kolejowej nr 55 na odcinku Sokołów Podlaski – Małkinia,
- budowa drogi wojewódzkiej nr 627 na odcinku Kosów Lacki – Sokołów Podlaski,
- budowa nowej linii kolejowej Sokołów Podlaski – Węgrów – Mrozy,
- rewitalizacja linii 55 na odcinku Siedlce - Sokołów Podlaski.

Opracowanie graficzne modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta Sokołów Podlaski w zakresie kierunków rozwoju i rozmieszczenia części planowanych działań stanowi załącznik nr 1 do niniejszej Strategii.

4. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w mieście Sokołów Podlaski

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej określono głównie na podstawie kierunków rozwoju struktury funkcjonalno-przestrzennej Miasta, wskazanych w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego oraz Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ oraz Planu zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego.

Do ustaleń *Strategii Rozwoju Miasta Sokołów Podlaski na lata 2024-2030* przyjmuje się zadania o charakterze inwestycyjnym – inwestycje celu publicznego o charakterze ponadlokalnym, które zostały przyjęte przez Sejm RP, Radę Ministrów, właściwego ministra,

⁴ Zgodnie z poradnikiem praktycznym opracowywania strategii rozwoju gminy zakres modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej powinien obejmować m.in. inwestycje o znaczeniu ponadlokalnym wyznaczone w dokumentach nadrzędnych. Z tego powodu uwzględniono inwestycje celu publicznego określone na poziomie województwa w Planie Zagospodarowania Województwa Mazowieckiego i Regionalnym Planie Transportowym Województwa Mazowieckiego w perspektywie do 2030, dotyczące obszaru miasta Sokołów Podlaski.

Zarząd Województwa Mazowieckiego, Sejmik Województwa Mazowieckiego i Starostwo Powiatowe w Sokołowie Podlaskim.

Polityka kształtowania ładu przestrzennego powinna być realizowana również poprzez formowanie w przestrzeni następujących stref użytkowania:

- strefa uzupełnienia zabudowy, w której zagospodarowanie powinno być podporządkowane funkcjom związanym z zabudową mieszkaniową, usługową, przemysłową lub techniczną o wysokim stopniu intensywności i która powinna być zainwestowana w pierwszej kolejności,
- strefa rozwoju zabudowy, w której zagospodarowanie powinno być podporządkowane funkcjom związanym z zabudową mieszkaniową, usługową, przemysłową bądź techniczną o średnim stopniu intensywności i która powinna być zagospodarowana w drugiej kolejności, po wyczerpaniu rezerw w strefie uzupełnienia zabudowy,
- strefa zachowania zabudowy, w której zakłada się adaptację istniejącego zagospodarowania, a nowe zagospodarowanie podporządkowuje celom ochrony środowiska przyrodniczego oraz ochrony przeciwpowodziowej. W strefie tej nie należy przeznaczać pod zabudowę lub inną działalność inwestycyjną terenów rolnych i leśnych,
- strefa wyłączenia spod zabudowy, w której ogranicza się do minimum rozbudowę istniejącego zagospodarowania, a preferuje się formy użytkowania terenu podporządkowane funkcjom związanym z ochroną środowiska oraz ochroną przed powodzią (m.in. poldery). W strefie tej zaleca się wprowadzenie zakazu wznoszenia nowych budynków, z wyjątkiem odbudowy po zniszczeniach wskutek zdarzeń losowych.

W wyżej wymienionych strefach funkcjonalno-przestrzennych należy przede wszystkim lokalizować inwestycje zgodne z funkcjami wiodącymi. Dopuszczalne mogą być również lokalizacje innych funkcji niż preferowane – o ile nie będą w kolizji z funkcjami wiodącymi.

Poniżej przedstawiono szczegółowe ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na terenie miasta Sokołów Podlaski.

Tereny o funkcjach mieszkaniowych:

Charakterystyka: obszary zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i wielorodzinnej, z częściowo obecną funkcją usługową.

Najważniejszymi założeniami zintegrowanej polityki rozwoju oraz ustaleniami i rekomendacjami w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej są:

- zagospodarowywanie terenów niezabudowanych – z wyłączeniem terenów chronionych w oparciu o przepisy odrębne,

- intensyfikację zabudowy przez realizację zabudowy wielorodzinnej lub intensywnej jednorodzinnej (szeregowej lub grupowej),
- wzrost udziału usług przez realizację nowych obiektów lub zmianę funkcji obiektów istniejących,
- zachowanie terenów infrastruktury społeczno – usługowej z ewentualną zmianą profilu usług wynikającą z przemian społecznych, w tym przemian demograficznych,
- dopuszczenie lokalizacji usług nieuciążliwych jako zabudowy usługowej,
- dbanie o ład i kompozycję przestrzenną poprzez ustalenie (w planach miejscowych) form zabudowy,
- kształtowanie czytelnej, zwartej struktury przestrzennej i dopełnianie układów urbanistycznych,
- podnoszenie jakości życia i zamieszkania mieszkańców,
- kształtowanie układów obszarów czynnych biologicznie, w tym obszarów zieleni, obszarów wodnych, obszarów o funkcji przyrodniczej oraz tworzenie warunków dla bioróżnorodności,
- zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej miasta dla budownictwa mieszkaniowego jednorodzinnego poprzez systematyczny rozwój wyposażenia w infrastrukturę techniczną,
- likwidacja nieekologicznych źródeł emisji zanieczyszczeń.

Tereny o funkcjach usługowych:

Charakterystyka: obszary usługowe, w których znajdują się m.in. instytucje i obiekty użyteczności publicznej oraz punkty handlowo-usługowe.

Najważniejszymi założeniami zintegrowanej polityki rozwoju oraz ustaleniami i rekomendacjami w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej są:

- zagospodarowywanie terenów niezabudowanych – z wyłączeniem terenów chronionych w oparciu o przepisy odrębne,
- w strefie centrum administracyjnego wyznacza się priorytet dla lokalizacji obiektów z zakresu administracji publicznej (lokalnej i ponadlokalnej) oraz administracji biznesowej,
- w strefie centrum administracyjnego dopuszcza się lokalizację także innych usług oraz intensywnej zabudowy mieszkaniowej, w tym zabudowy wielorodzinnej,
- całą strefę centrum administracyjnego wyznacza się jako strefę zabudowy śródmiejskiej o charakterze uzupełniającym,
- dbanie o ład i kompozycję przestrzenną poprzez ustalenie (w planach miejscowych) form zabudowy,
- rewaloryzacja istniejącej zabudowy,
- zapewnienie dobrej dostępności komunikacyjnej oraz infrastruktury technicznej,
- likwidacja nieekologicznych źródeł emisji zanieczyszczeń,

- realizacja infrastruktury usług rekreacji, turystyki, sportu z uwzględnieniem ich wpływu na funkcjonowanie środowiska i krajobraz (naturalny i kulturowy).

Tereny o funkcjach produkcyjnych:

Charakterystyka: obszary pełniące rolę rozwoju gospodarczego miasta.

Najważniejszymi założeniami zintegrowanej polityki rozwoju oraz ustaleniami i rekomendacjami w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej są:

- ustala się priorytet dla lokalizacji obiektów z zakresu: logistyki transportu, produkcji przemysłowej, handlu, w tym handlu wielkopowierzchniowego i innych usług, gospodarki komunalnej, transportu, infrastruktury technicznej i innych aktywności gospodarczych,
- wyklucza się możliwość lokalizacji funkcji takich jak: mieszkalnictwo w zabudowie jednorodzinnej, opieka zdrowotna, oświata i rekreacja – z wyłączeniem pomieszczeń o tych funkcjach stanowiących integralną część obiektów o funkcji priorytetowej i przy zachowaniu wymaganych dla nich standardów środowiskowych we wnętrzach,
- rozwój zabudowy produkcyjno-przemysłowej przy głównych szlakach komunikacyjnych,
- intensyfikacja zainwestowania,
- dbałość o ład i kompozycję przestrzenną poprzez ustalenie (w planach miejscowych) form zabudowy,
- realizacja zabezpieczeń w postaci m.in. pasów zieleni izolacyjnej od granic terenów przeznaczonych pod lokalizację zabudowy mieszkaniowej,
- zaopatrzenie istniejących i przyszłych zakładów usługowo-produkcyjnych w infrastrukturę techniczną, w tym m.in. wodę, kanalizację, gaz sieciowy oraz energię elektryczną.

Tereny komunikacji oraz infrastruktury technicznej:

Charakterystyka: obszary komunikacji i infrastruktury technicznej, istotne ze względu na zapewnienie skomunikowania ludności oraz wysokiego poziomu życia.

Najważniejszymi założeniami zintegrowanej polityki rozwoju oraz ustaleniami i rekomendacjami w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej są:

- rozbudowa i modernizacja lokalnego układu komunikacyjnego,
- rozwój infrastruktury rowerowej,
- dalsza rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-kanalizacyjnej,
- dalsza rozbudowa i modernizacja infrastruktury gazowej i ciepłowniczej,
- poprawa standardów świadczonych usług oraz budowa i modernizacja sieci elektroenergetycznej,
- promowania systemów małej retencji w pasach drogowych,
- wprowadzania zieleni izolacyjnej,

- dbałość o ład i kompozycję przestrzenną poprzez odpowiednie ustalenia w planach miejscowych,
- dla liniowych obiektów infrastruktury transportowej i energetycznej należy zachować korytarze przestrzenne, w miarę możliwości wspólne (tzw. korytarze infrastrukturalne),
- lokalizacja obiektów produkcji energii nie powinna kolidować z innymi funkcjami terenów, w tym szczególnie usytuowanie elektrowni wiatrowych nie może powodować uciążliwości dla zabudowy przeznaczonej na stały pobyt ludzi, obiektów wrażliwych na zakłócenia promieniowania elektromagnetycznego, a także obszarów o cennych walorach przyrodniczych i krajobrazowych.

Obszary leśne oraz tereny zieleni:

Charakterystyka: obszary zieleni pełniące kluczowe role w systemie przyrodniczym jednostki.

Najważniejszymi założeniami zintegrowanej polityki rozwoju oraz ustaleniami i rekomendacjami w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej są:

- ochrona walorów przyrodniczych i krajobrazowych,
- prowadzenie gospodarki leśnej,
- zabezpieczenie układów przyrodniczych dla zachowania ciągłości przestrzennej systemu ekologicznego,
- ochrona przed lokalizowaniem inwestycji uciążliwych i degradujących środowisko przyrodnicze,
- racjonalne korzystanie z zasobów środowiska przyrodniczego,
- poprawa jakości środowiska przyrodniczego.

Obszary objęte ochroną na podstawie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami

Charakterystyka: obszary i obiekty dziedzictwa kulturowego, zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.

Najważniejszymi założeniami zintegrowanej polityki rozwoju oraz ustaleniami i rekomendacjami w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej są:

- ustala się priorytet dla ochrony walorów dziedzictwa kulturowego, obsługi ruchu turystycznego oraz innych usług o charakterze unikalnym w mieście, w tym obiektów kultu religijnego, kultury i rozrywki,
- dopuszcza się kontynuację funkcji mieszkaniowej,
- zorganizowanie systemu publicznej obsługi parkingowej dostosowanej do funkcji priorytetowej,

- strefę centrum historycznego miasta wyznacza się jako przestrzeń publiczną oraz jako strefę zabudowy śródmiejskiej o charakterze uzupełniającym,
- rewaloryzacja istniejących zasobów oraz tworzenie nowych wartości kulturowych w przestrzeniach publicznych,
- ochrona elementów środowiska kulturowego jako istotnych dla budowania tożsamości obszarów miejskich,
- tworzenie obrazu miasta rozwijającej się harmonijnie, wykorzystującej i szanującej swoje dziedzictwo,
- ochrona cennych obiektów i obszarów objętych ochroną poprzez wpis do rejestru zabytków i gminnej ewidencji zabytków,
- kształtowanie krajobrazu miasta zgodnie z historycznymi uwarunkowaniami,
- wykorzystanie walorów kulturowych miasta dla rozwoju rekreacji i wypoczynku,
- objęcie ochroną terenów zachowujących tożsamość kulturową i walory tradycyjnego krajobrazu o specyficznych i unikatowych walorach krajobrazowych,
- porządkowanie i odtwarzanie wartości kulturowych oraz elementów ekspozycji krajobrazowej,
- utrzymanie cennych krajobrazowo przestrzeni otwartych, ograniczanie inwestowania na terenach rolnych i leśnych, zagospodarowanie rezerw terenowych w istniejących strukturach przestrzennych,
- kształtowanie nowej zabudowy w sposób nawiązujący do tradycji miejsca, eksponowanie i odtwarzanie dominant architektonicznych i krajobrazowych, ograniczenie powstawania obcych krajobrazowo form zagospodarowania, eliminacja obiektów dysharmonijnych.

Tereny użytkowane rolniczo:

Charakterystyka: tereny upraw rolnych zlokalizowano w kompleksach gleb o wysokiej przydatności rolniczej oraz obiekty produkcji rolniczej.

Najważniejszymi założeniami zintegrowanej polityki rozwoju oraz ustaleniami i rekomendacjami w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej są:

- ustala się priorytet dla kontynuacji produkcji rolnej i osadnictwa typu wiejskiego,
- dopuszcza się kontynuację użytkowania i realizację nowej zabudowy o funkcji nierolniczej pod warunkiem, że nie będzie ona ograniczać możliwości rozwoju funkcji priorytetowej (rolniczej),
- dopuszcza się obsługiwanie istniejącej i projektowanej zabudowy przez indywidualne rozwiązania z zakresu infrastruktury technicznej,

- ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze, zwłaszcza w odniesieniu do gruntów wysokiej jakości i przydatności dla rolnictwa (klas bonitacyjnych I-III),
- likwidacja nieekologicznych źródeł emisji zanieczyszczeń,
- prowadzenie produkcji rolnej zgodnie z zasadami dobrej praktyki rolniczej.

Wody:

Charakterystyka: zbiorniki i ciek wodne w przestrzeni miasta oraz ich bezpośrednia otulina biologiczna.

Najważniejszymi założeniami zintegrowanej polityki rozwoju oraz ustaleniami i rekomendacjami w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej są:

- zachowanie naturalnego charakteru koryt cieków oraz utrzymanie naturalnego ekosystemu i ochrona przed zanieczyszczeniami,
- ewentualne wykorzystanie poszczególnych zbiorników do celów związanych z gospodarowaniem wodami,
- dążenie do niedopuszczenia do pojawiania się ryzyka powodziowego, poprzez racjonalne gospodarowanie gruntami przyległymi do cieków wodnych, w szczególności niedopuszczanie do nadmiernego zbliżania się do nich zabudowy,
- ochrona naturalnej retencji gruntów – w szczególności retencji na obszarach zurbanizowanych,
- ochrona wód przed zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł rolniczych, poprzez wdrożenie i przestrzeganie zasad Dobrej Praktyki Rolniczej, np. nawożenie, składowanie nawozów i kiszonek w pobliżu cieków,
- podjęcie działań mających na celu zwiększenie retencji wodnej na terenach rolniczych i zurbanizowanych poprzez: prawidłowe użytkowanie rolnicze gleb, prowadzenie prac przeciwoerozyjnych, zalesianie, tworzenie stref buforowych wzdłuż cieków, ochronę i odtwarzanie oczek wodnych i mokradeł,
- ograniczanie zabudowy mieszkaniowej i gospodarczej poza jednostkami osadniczymi, a także zabudowy polderów oraz lokalizacji obiektów i instalacji mogących znacząco oddziaływać na środowisko, w tym zakładów dużego i zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnych awarii,
- przeciwdziałanie skutkom suszy prowadzi się zgodnie z Planem przeciwdziałania skutkom suszy z dnia 15 lipca 2021 (Dz.U. z 2021 r. poz. 1615): należy promować i w pierwszej kolejności rozważać działania zakładające naturalne metody retencji, a budowanie retencji sztucznej należy traktować jako działania ostatecznego wyboru. Nowe działania inwestycyjne w gospodarce wodnej, kształtowanie sztucznej retencji musi zostać

poprzedzone szeregiem analiz, dotyczących ich warunków i procedur, które muszą być zgodne z aktualnie obowiązującymi przepisami środowiskowymi oraz być adekwatne do potrzeb w zakresie retencji.

Zaplanowane działania należy realizować z uwzględnieniem zapisów planów zarządzania ryzykiem powodziom i planu przeciwdziałania skutkom suszy.

Obszar miasta podlega również pod Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły ustanowiony rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz.U. z 2023 r., poz. 300). Przewidziane działania dla jcwp rzecznych zgrupowane zostały w następujących kategoriach: adaptacja do zmian klimatu, edukacja i informacja, gospodarka ściekowa, kształtowanie stosunków wodnych w zlewni jcwp, ograniczenie zanieczyszczeń rozproszonych z rolnictwa, poprawa warunków dla obszarów chronionych, poprawa warunków hydromorfologicznych rzek i potoków, redukcja emisji i zrzutów substancji priorytetowych, aktualizacja programu ochrony środowiska, zapewnienie ciągłości biologicznej i morfologicznej rzek i potoków oraz zapewnienie ciągłości biologicznej rzek i potoków.

5. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań

Według Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030, obszar strategicznej interwencji definiowany jest jako *„wskazany w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do którego kierowana jest interwencja publiczna łącząca inwestycje finansowane z różnych źródeł, w tym w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne i w zasoby ludzkie, lub rozwiązania regulacyjne”*.

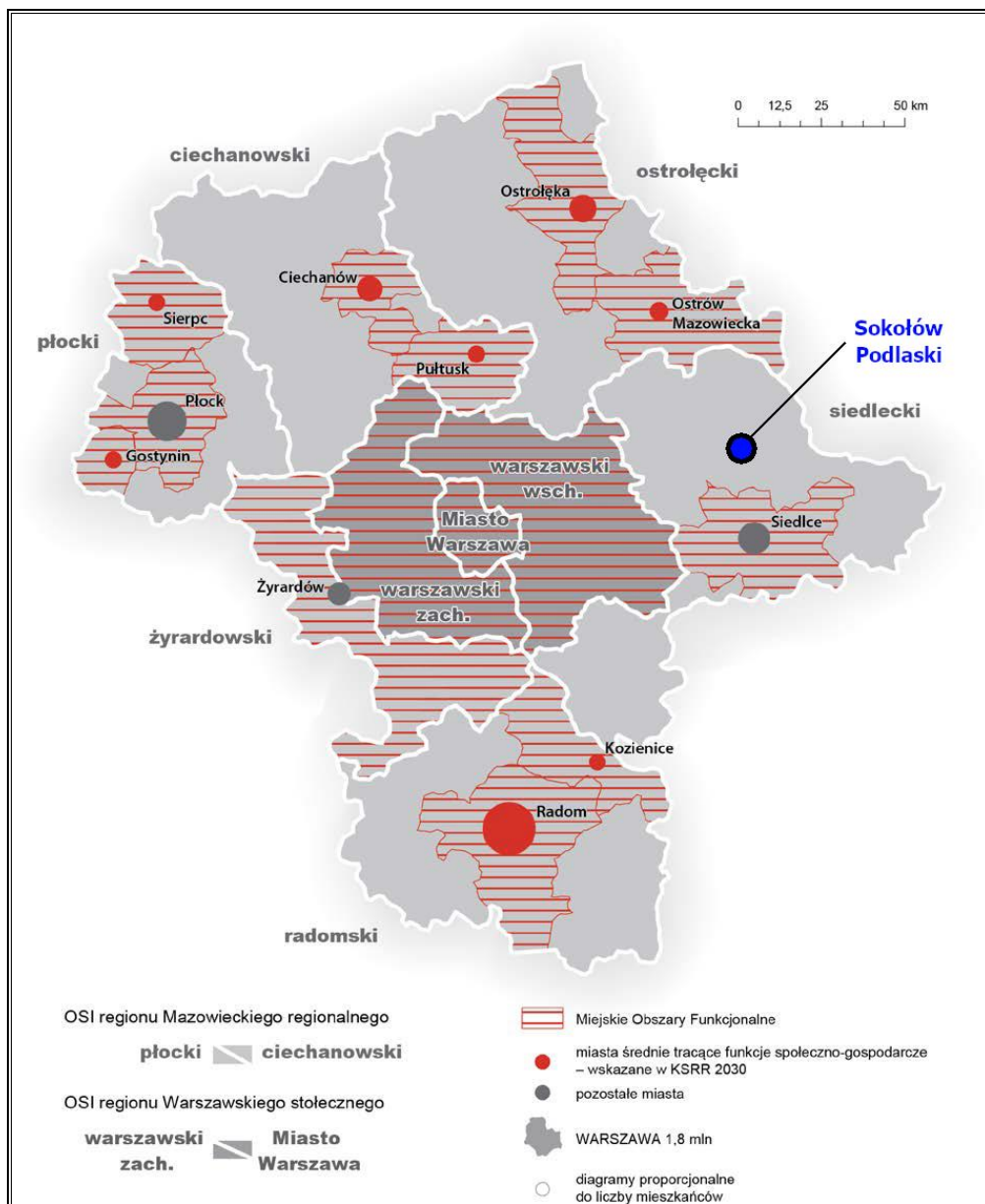
Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze wyznacza w województwie mazowieckim dwa rodzaje Obszarów Strategicznej Interwencji (OSI), uwzględniające również OSI z poziomu krajowego, wskazane w Strategii na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR) oraz Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030): problemowe w poziomie podregionów NUTS 3 oraz bieguny wzrostu – miejskie obszary funkcjonalne.

Miasto Sokółów Podlaski zakwalifikowane zostało do następujących obszarów strategicznej interwencji:

- zidentyfikowane na poziomie wojewódzkim, wobec których politykę rozwoju adekwatną do przedmiotu delimitacji prowadzi Samorząd Województwa:
 - OSI problemowe – podregiony NUTS 3:

- OSI regionu Mazowieckiego regionalnego: Siedlecki obszar strategicznej interwencji.

Rysunek 1. Położenie Miasta Sokołów Podlaski na tle obszarów strategicznej interwencji w województwie mazowieckim

Źródło: Strategia rozwoju województwa mazowieckiego do 2030+. Innowacyjne Mazowsze

Osi problemowe - OSI regionu Mazowieckiego regionalnego: Siedlecki obszar strategicznej interwencji

Obejmuje on siedlecki podregion NUTS-3 województwa mazowieckiego. Wyznaczony został w celu zniwelowania istniejących problemów i barier dla rozwoju nowych lub istniejących funkcji i poprawy warunków życia mieszkańców.

Interwencja w OSI siedleckim zorientowana będzie na poprawę atrakcyjności inwestycyjnej podregionu, wzmacnianie postaw przedsiębiorczych i rozwój lokalnych rynków pracy poprzez

wykorzystanie istniejącego potencjału i specjalizacji gospodarczych. Ponadto, istotne jest wzmocnienie zdolności obszaru do rozwoju nowych branż w celu dywersyfikacji gospodarki podregionu, zwłaszcza na obszarach wiejskich, aktywizacji zawodowej ludności i wzmocnienia bazy dochodowej samorządów lokalnych. Działania powinny koncentrować się na tworzeniu spójnej, skoordynowanej oferty inwestycyjnej obejmującej m.in. poprawę konkurencyjności przedsiębiorstw na rynkach krajowych i zagranicznych oraz zwiększenie dostępności uzbrojonych terenów inwestycyjnych. Atrakcyjność turystyczna, w szczególności obszarów w pasmach przyrodniczo-kulturowych, pozwala na rozwój konkurencyjnej oferty turystycznej. W podregionie niezbędne są także działania na rzecz rozbudowy i modernizacji infrastruktury technicznej. Ze względu na problem zanieczyszczenia powietrza, ważne będzie także ograniczenie niskiej emisji z sektora komunalno-bytowego i transportowego⁵.

Działania w OSI siedleckim skoncentrowane będą na wskazanych poniżej obszarach:

1. Wsparcie rozwoju gospodarczego obszaru poprzez:
 - wzmocnienie wykształconych specjalizacji gospodarczych, m.in. sektora rolnego, przetwórstwa, rolno-spożywczego, przemysłu maszynowego, metalowego i chemicznego,
 - rozwój skoordynowanej oferty inwestycyjnej, w tym zapewnienie terenów inwestycyjnych i poprawę ich dostępności transportowej,
 - rozwój infrastruktury turystycznej i promocję zintegrowanej oferty turystycznej.
2. Poprawa stanu środowiska poprzez:
 - rozbudowę i modernizację systemów kanalizacyjnych, gazowych i ciepłowniczych,
 - zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych,
 - modernizację systemu gospodarki odpadami – wdrażanie gospodarki odpadami o obiegu zamkniętym.

6. Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla miasta Sokołów Podlaski

Na terenie miasta Sokołów Podlaski nie wyznacza się obszarów strategicznej interwencji na poziomie lokalnym.

7. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Prawidłowy przebieg procesu realizacji założeń Strategii Rozwoju Miasta Sokołów Podlaski na lata 2024-2030 będzie kontrolowany poprzez odpowiednie wdrażanie dokumentu, a następnie jego monitoring i ewaluację.

⁵ Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+. Innowacyjne Mazowsze, str. 84.

Działania wyznaczone w dokumencie wynikają z kompetencji Miasta oraz ze zdiagnozowanych problemów i potrzeb mieszkańców. Ich koordynacja należy do obowiązku władzy wykonawczej Miasta Sokołów Podlaski – Burmistrza Miasta Sokołów Podlaski.

Wdrażanie Strategii będzie obejmować w szczególności.

- realizację przypisanych działań,
- ewaluację i monitorowanie procesu realizacji działań określonych w strategii,
- kreowanie i przyjmowanie propozycji nowych działań od partnerów i interesariuszy strategii,
- koordynację procesu jej aktualizacji we współpracy z Radą Miejską w Sokołowie Podlaskim,
- zapewnianie promocji strategii,
- poszukiwanie, wraz z innymi podmiotami zaangażowanymi pozabudżetowych źródeł finansowania dla działań.

Burmistrz Miasta Sokołów Podlaski będzie koordynował realizację założeń Strategii, które wykonywane będą przez poszczególne referaty i pracowników Urzędu Miasta Sokołów Podlaski oraz kierowników, dyrektorów miejskich jednostek organizacyjnych odpowiedzialnych za wdrażanie poszczególnych kierunków działań przydzielonych im ze względu na posiadane kompetencje w danym zakresie.

Rada Miejska będzie wsparciem strategicznym przy realizacji strategii oraz podejmowaniu decyzji strategicznych.

Ponadto w Strategii znajdują się również działania, których realizację wspierać mogą, organizacje pozarządowe oraz przedsiębiorcy z terenu miasta, partnerzy społeczno-gospodarczy. Stąd istotne jest również wdrażanie skutecznych mechanizmów współdziałania między Miastem i pozostałymi zainteresowanymi. Wszyscy partnerzy zaangażowani, realizujący działania w ramach Strategii będą aktywnie współpracować z Miastem Sokołów Podlaski (liderem i koordynatorem).

Rysunek 2. Podział zadań realizacji Strategii

Źródło: Opracowanie własne

Strategia Rozwoju Miasta będzie wdrażana poprzez wykorzystanie instrumentów obejmujących narzędzia programowe i finansowe, których zakres przedmiotowy lub kierunki wydatkowania środków podlegają bezpośredniej kontroli ze strony organów samorządu. Należą do nich m.in. programy branżowe, strategie postępowania w ramach konkretnych obszarów, uchwały budżetowe i inne dokumenty finansowe, określające krótko i długofalowe kierunki koncentracji środków finansowych, projekty międzysektorowe i międzyorganizacyjne, w tym zlecenie organizacji zadań publicznych organizacjom pozarządowym czy klubom sportowym.

Dodatkowo rekomendowane jest również przyjęcie i aktualizacja szczegółowych programów i planów określających dokładny zakres działań koniecznych do realizacji w zakresie celów wskazanych w Strategii w poszczególnych dziedzinach (np. pomocy społecznej, ochrony środowiska, rewitalizacji, gospodarki niskoemisyjnej oraz pozostałych strategii i programów jednorocznych).

Wobec powyższego, dla sprawnej realizacji przedmiotowej strategii konieczne będzie opracowywanie i wdrażanie następujących dokumentów (strategii, programów, planów) wykonawczych:

- Programu Ochrony Środowiska,
- Projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe,
- Programu Opieki nad Zabytkami,
- Wieloletniego programu gospodarowania zasobem mieszkaniowym miasta,
- Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych,
- Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- Programu Profilaktyki i rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Programu Przeciwdziałania Narkomani,
- Programu Wspierania Rodziny.

Ważnym aspektem wdrażania Strategii jest również zachęcanie lokalnej społeczności do aktywnego udziału w planowaniu i realizacji zaplanowanych działań, przyczyniających się do rozwoju społeczno-gospodarczego Miasta. Pełna wersja Strategii znajdować się będzie na stronie internetowej miasta oraz dostępna będzie do wglądu w Urzędzie Miasta.

Monitoring wdrażania Strategii będzie służył identyfikacji osiągniętych rezultatów oraz porównaniu ich zgodności z założeniami i celami. Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji Strategii. Będzie ona polegała na gromadzeniu i opracowywaniu pozyskanych informacji oraz danych zebranych od wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację działań strategicznych.

Monitorowanie umożliwi:

- bieżącą ocenę realizacji działań i osiągnięcia celów,
- prognozowanie możliwych zmian warunków realizacji Strategii,
- podjęcie czynności naprawczych i zabezpieczających,
- informowanie lokalnej społeczności o osiągniętych efektach,
- zapewnienie spójności różnych dokumentów programowych.

Ewaluacja oznacza systematyczne zbieranie, analizę i interpretację danych w celu określenia wartości Strategii. W szerokim pojęciu proces ten musi odpowiadać na pytanie, w jakim stopniu strategia rozwiązuje realne problemy społeczności lokalnej, w wąskim zaś aspekcie ewaluacja koncentruje się na realizacji oceny zapisów strategii np. wskaźników realizacji celów i działań strategii, rozwiązywanie problemów. Ewaluacji podlegać będzie materiał empiryczny stanowiący podstawę do analiz i ocen; oraz ocena trafności, skuteczności, efektywności, użyteczności, trwałość i spójności.

Sprawozdawczość na potrzeby monitoringu i ewaluacji będzie realizowana w okresach rocznych, w oparciu o analizę wskaźnikową, na podstawie własnych danych i informacji statystyki publicznej generowanej przez Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu

Statystycznego, a także statystyk realizatorów działań. Organem odpowiedzialnym za monitorowanie będzie Burmistrz Miasta Sokółów Podlaski, który realizuje swoje zadania poprzez jednostki podległe.

Ponadto do ewaluacji zostanie wykorzystana metoda samodzielnej oceny stopnia realizacji Strategii i osiągniętych efektów, dokonywana siłami własnymi na podstawie zbioru informacji pochodzących ze sprawozdań i raportów. Bezpośrednim wskaźnikiem wykonania Strategii będzie stopień realizacji zaplanowanych w niej działań.

Informacje przede wszystkim zawarte będą w sporządzanym w terminie do dnia 31 maja każdego roku, raporcie o stanie miasta, który wynika z nałożonymi na jednostki samorządu terytorialnego zobowiązaniem wynikającym z art. 28aa ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2023 poz. 40 ze zm.). Prowadzony monitoring pozwoli na wykrycie zagrożenia w zakresie braku realizacji danego zadania i osiągnięcia założonych wskaźników oraz na ewentualną konieczność modyfikacji planowanych do realizacji działań lub podmiotów współpracujących przy ich realizacji.

Do roku od zakończenia realizacji Strategii sporządzony zostanie raport z ewaluacji zawierający podsumowanie efektów wybranych do realizacji działań w całym okresie jej wdrażania. Pozwoli to uzyskać pełny obraz i ocenę realizacji założeń Strategii. Będzie on również określał wnioski i rekomendacje, które pozwolą usprawnić proces wdrażania Strategii na kolejne lata.

8. Ramy finansowe i źródła finansowania

Zaplanowane do realizacji działania wskazane w Strategii, oprócz odpowiednich zasobów ludzkich i rzeczowych, muszą posiadać odpowiednie zasoby finansowe. Efektywna polityka rozwoju Miasta powinna wykorzystywać dostępne zewnętrzne środki finansowe oraz być dostosowana do możliwości budżetowych. Miasto Sokółów Podlaski, przystępując do realizacji danego działania, w pierwszej kolejności analizuje możliwość pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania na ten cel, tj.

- środki pochodzące z budżetu państwa,
- środki budżetowe jednostek samorządu terytorialnego województwa, powiatu,
- fundusze europejskie dostępne w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Społecznego, Inicjatyw Wspólnotowych oraz w ramach Wspólnej Polityki Rolnej,
- fundusze celowe np. Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej czy Funduszu Sprawiedliwości,
- fundusze Europejskiego Instrumentu Odbudowy,

- inne fundusze związane z funkcjonowaniem Unii Europejskiej np. Fundusze Norweskie, fundusze EOG),
- środki sektora pozarządowego oraz środki prywatne w ramach partnerstwa publiczno – prywatnego,
- kredyty bankowe, pożyczki oraz inne instrumenty finansowe rynku kapitałowego.

Główne źródła finansowania działań oraz wkładu własnego stanowi budżet Miasta. Część działań przewidzianych w Strategii należy do zadań realizowanych w ramach funkcjonowania miejskich jednostek organizacyjnych. Wobec tego środki na te działania pochodzić będą z dochodów własnych Miasta. Realizacja części działań zakłada również współpracę z innymi jednostkami samorządu terytorialnego, stowarzyszeniami, pozostałymi partnerami. Współpraca ta może również opierać się na wspólnym finansowaniu działań, przekazaniu dotacji na ich realizację.

W poniższej tabeli przedstawiono szacunkowy harmonogram realizacji działań wyznaczonych w Strategii.

Tabela 9. Harmonogram realizacji działań Strategii Rozwoju Miasta

Cel operacyjny	Kierunki działań	Okres wdrażania							Planowane koszty realizacji zadania/ Planowane źródło finansowania.
		2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Cel strategiczny 1. Wysoki kapitał ludzki i społeczny									
Cel operacyjny 1.1. Zwiększenie wykorzystania kultury i dziedzictwa do rozwoju i promocji Miasta	Ochrona zasobów kulturowych								Budżet Miasta; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe (m.in. Ministerstwo Kultury) i zagraniczne.
	Stworzenie nowych przestrzeni i uatrakcyjnienie oferty kulturalnej miasta.								Budżet miasta; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
	Nadanie nowych funkcji społecznych i kulturalnych wokół budynku Sokołowskiego Ośrodka Kultury								Budżet miasta; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
	Aktywizacja mieszkańców w oparciu o program integracji społecznej w celu wzmocnienia poczucia identyfikacji historycznej i tożsamościowej oraz przynależności mieszkańców do dziedzictwa miejskiego								Budżet miasta; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
	Tworzenie programu kulturalnego umożliwiającego uczestnictwo w kulturze dla wszystkich grup społecznych, w każdej grupie wiekowej								Budżet miasta; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
	Wsparcie organizacji pozarządowych								Budżet miasta; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
Cel operacyjny 1.2. Podniesienie poziomu integracji i współpracy lokalnej	Współpraca w sieci miast w celu poprawy efektywności rewitalizacji miasta Sokółów Podlaski								Budżet miasta; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
Cel operacyjny 1.3. Atrakcyjna infrastruktura sportowo-rekreacyjna	Zwiększanie dostępności do oferty kulturalnej i sportowej dla różnych grup wiekowych								Budżet miasta; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
	Rozbudowa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej								Budżet miasta; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
Cel operacyjny 1.4.	Remonty i przebudowy budynków oświaty i wychowania								Budżet miasta;

Strategia Rozwoju Miasta Sokółów Podlaski na lata 2024-2030

Cel operacyjny	Kierunki działań	Okres wdrażania							Planowane koszty realizacji zadania/ Planowane źródło finansowania.
		2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	
Wysokiej jakości oferta edukacyjna									Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne; Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego.
Cel operacyjny 1.5. Aktywne społeczeństwo, które nie jest wykluczone społecznie	Poprawa warunków funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych								Budżet miasta; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
	Wsparcie rodzin z problemami społecznymi i zagrożonych wykluczeniem społecznym								Budżet miasta; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
	Zapewnienie form wsparcia dla osób z uzależnieniami								Budżet miasta; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
Cel strategiczny 2. Atrakcyjny inwestycyjnie teren Miasta									
Cel operacyjny 2.1. Wzrost poziomu przedsiębiorczości	Organizacja szkoleń dotyczących zakładania i prowadzenia własnego biznesu adresowanych do różnych grup mieszkańców								Budżet miasta; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
	Wsparcie integracji firm i przedsiębiorców – wydarzenia integrujące, inkubator przedsiębiorczości								Budżet miasta; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
	Pozyskanie nowych inwestorów								Budżet miasta; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
Cel operacyjny 2.2. Efektywniejsze gospodarowanie zasobami Miasta	Uruchomienie narzędzia informatycznego do wspierania procesów komunikacji z mieszkańcami								Budżet miasta; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
	Optymalne wykorzystanie posiadanych zasobów								Budżet miasta; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
Cel operacyjny 2.3. Rozbudowana infrastruktura techniczna	Systematyczna budowa i modernizowanie sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, deszczowej, teletechnicznej i gazowej na terenach Miasta								Budżet miasta; NFOŚiGW w Warszawie; WFOŚiGW w Warszawie; KPGK Sp. z o.o.; PROW 2021-2027; Środki własne mieszkańców;

Strategia Rozwoju Miasta Sokółów Podlaski na lata 2024-2030

Cel operacyjny	Kierunki działań	Okres wdrażania							Planowane koszty realizacji zadania/ Planowane źródło finansowania.
		2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	
									Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
	Budowa i modernizacja dróg wraz z infrastrukturą								Budżet miasta; Środki własne właścicieli i zarządców dróg; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
	Rozbudowa sieci tras rowerowych								Budżet miasta; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
	Realizacja działań mających na celu budowę obwodnicy								Budżet miasta; Budżet GDDKiA; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
	Budowa parkingów w pobliżu miejsc użyteczności publicznej oraz w miejscach wzmożonego ruchu								Budżet miasta; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
	Wymiana źródeł oświetlenia ulicznego na energooszczędne oraz wprowadzenie możliwości sterowania oświetleniem ulicznym								Budżet miasta; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
	Budowa węzła przesiadkowego w Sokółowie Podlaskim wraz z przebudową infrastruktury drogowej								Budżet miasta; Budżet powiatu; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
	Budowa i modernizacja dróg wojewódzkich								Budżet miasta; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
	Budowa i rewitalizacja linii kolejowych								Budżet miasta; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
Cel operacyjny 2.4. Rozwój budownictwa mieszkaniowego	Wspieranie działań służących rozwojowi budownictwa mieszkaniowego								Budżet miasta; Środki własne podmiotów prywatnych; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
Cel strategiczny 3. Dobry stan środowiska i zrównoważony ład przestrzenny									

Strategia Rozwoju Miasta Sokółów Podlaski na lata 2024-2030

Cel operacyjny	Kierunki działań	Okres wdrażania							Planowane koszty realizacji zadania/ Planowane źródło finansowania.
		2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	
Cel operacyjny 3.1. Adaptacja do zmian klimatu	Realizacja działań niskoemisyjnych w ramach poprawy stanu powietrza atmosferycznego								Budżet miasta; Środki własne mieszkańców i podmiotów prywatnych; NFOŚiGW w Warszawie; WFOŚiGW w Warszawie; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
	Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii do produkcji energii elektrycznej i ciepłej								Budżet miasta; Środki własne mieszkańców i podmiotów prywatnych; NFOŚiGW w Warszawie; WFOŚiGW w Warszawie; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
	Zainstalowanie ogniw fotowoltaicznych i kolektorów słonecznych w budynkach UM i budynkach użyteczności publicznej								Budżet miasta; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
	Utworzenie gminnego programu dofinansowań montażu OZE w gospodarstwach domowych								Budżet miasta; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
	Budowa instalacji wykorzystujących wody geotermalne								Budżet miasta; Środki własne podmiotów prywatnych; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
	Prowadzenie monitoringu jakości powietrza								Budżet miasta; Budżet powiatu; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
	Inwentaryzacja źródeł ciepła w budynkach jednorodzinnych								Budżet miasta; Budżet powiatu; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
Cel operacyjny 3.2. Zrównoważone gospodarowanie wodami	Budowa zbiornika retencyjnego dla wód opadowych								Budżet miasta; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.

Strategia Rozwoju Miasta Sokółów Podlaski na lata 2024-2030

Cel operacyjny	Kierunki działań	Okres wdrażania							Planowane koszty realizacji zadania/ Planowane źródło finansowania.
		2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	
	Przeciwdziałanie skutkom suszy oraz ulewnych deszczy na obszarach zurbanizowanych poprzez zastosowanie zielonej i niebieskiej infrastruktury								Budżet miasta; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
	Utworzenie programów dofinansowań montażu urządzeń do gromadzenia wód opadowych dla gospodarstw domowych								Budżet miasta; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
Cel operacyjny 3.3. Dobra jakość środowiska przyrodniczego	Ochrona i poprawa stanu zasobów przyrodniczych								Budżet miasta; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
	Edukacja ekologiczna mieszkańców								Budżet miasta; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
	Sprawny system gospodarowania odpadami								Budżet miasta; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
Cel operacyjny 3.4. Ukształtowany ład przestrzenny	Współpraca miasta na poziomie ponadlokalnym								Budżet miasta; Środki własne organizacji samorządowych; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
	Poprawa spójności zagospodarowania przestrzennego								Budżet miasta; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.

Źródło: Opracowanie własne

Poniżej opisano fundusze i środki zewnętrzne, które stanowią potencjalne źródła finansowania działań strategicznych.

Fundusze Europejskie na lata 2021-2027

Polityka spójności na lata 2021-2027 ma obejmować następujące fundusze: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Fundusz Spójności (FS), Europejski Fundusz Społeczny+ (EFS+) oraz Fundusz Sprawiedliwej Transformacji (FST).

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego służy wzmocnieniu spójności gospodarczej i społecznej UE, w tym ma łagodzić dysproporcje w rozwoju europejskich regionów i zmniejszać braki w zakresie rozwoju regionów znajdujących się w najmniej korzystnej sytuacji.

Fundusz Spójności służy redukowaniu dysproporcji gospodarczych i społecznych oraz promowaniu zrównoważonego rozwoju. W jego ramach realizowane są strategiczne projekty w obszarach ochrony środowiska i transportu, w tym transeuropejskich sieci transportowych (TEN-T).

Europejski Fundusz Społeczny+ ma być głównym narzędziem UE służącym zwiększaniu spójności społecznej i gospodarczej, odpowiadaniu na wyzwania rynku pracy i wyzwania społeczne oraz stymulowaniu zrównoważonego rozwoju gospodarczego poprzez inwestowanie w kapitał ludzki.

Powyższe fundusze polityki spójności będzie uzupełniał **Fundusz Sprawiedliwej Transformacji**. Jest on częścią Europejskiego Zielonego Ładu (European Green Deal) i elementem (I filarem) Mechanizmu Sprawiedliwej Transformacji, a jego celem jest łagodzenie skutków społecznych i ekonomicznych transformacji energetycznej.

Narodowy i Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej wspierają przedsięwzięcia, w formie instrumentów zwrotnych, z zakresu ochrony środowiska, efektywności energetycznej, energii odnawialnej, ekologii, ochrony przyrody oraz zarządzania gospodarką wodną i odpadową.

Rządowy Fundusz Dróg

Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg (RFRD) stanowi kompleksowy instrument wsparcia realizacji zadań na drogach zarządzanych przez jednostki samorządu terytorialnego. Jego celem jest przyspieszenie powstawania nowoczesnej i bezpiecznej infrastruktury drogowej na szczeblu lokalnym, stanowiącej ważny element prawidłowego funkcjonowania i rozwoju gospodarki oraz przyczyniającej się do poprawy poziomu życia obywateli.

Funduszu ma również na celu poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego i parametrów technicznych lokalnej sieci drogowej, a także poprawę oraz zwiększenie atrakcyjności i dostępności terenów inwestycyjnych. Rozwój lokalnej infrastruktury drogowej stanowi przy tym działanie komplementarne do inicjatyw podejmowanych na szczeblu krajowym w odniesieniu do budowy systemu autostrad i dróg ekspresowych, przyczyniając się do stworzenia spójnego i zintegrowanego systemu transportowego.

Program Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Programy Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego mają na celu dofinansowanie zadań z zakresu kultury o charakterze projektowym, z wyłączeniem stałej działalności kulturalnej podmiotów. Skierowane są do instytucji kultury, organizacji pozarządowych, instytucji filmowych, szkół i uczelni wyższych, jednostek samorządu terytorialnego, podmiotów gospodarczych, kościołów i związków wyznaniowych oraz ich osób prawnych. Wyjątek stanowi jeden program – Ochrona zabytków, w ramach którego osoby fizyczne mogą również składać wniosek o wsparcie.

Fundusze norweskie i EOG 2014-2021

Mechanizm Finansowy EOG i Norweski Mechanizm Finansowy (czyli tzw. Fundusze norweskie i EOG) to forma bezzwrotnej pomocy zagranicznej przyznanej przez Islandię, Norwegię, i Lichtenstein nowym członkom UE – kilkunastu państwom Europy Środkowej i Południowej oraz krajom bałtyckim. Głównym celem Funduszy norweskich i Funduszy EOG jest przyczynianie się do zmniejszania różnic ekonomicznych i społecznych w obrębie EOG oraz wzmacnianie stosunków dwustronnych pomiędzy państwami-darczyńcami a państwem-beneficjentem.

Za koordynację wdrażania Funduszy norweskich i EOG w Polsce odpowiada Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju.

Programy w ramach III edycji Funduszy norweskich i EOG będą wdrażane do 2024 r. Wyjątek stanowi Fundusz Współpracy Dwustronnej, który będzie wdrażany do 30 kwietnia 2025 r.

Do programów tych należą:

- Rozwój przedsiębiorczości i innowacje,
- Rozwój Lokalny,
- Badania naukowe,
- Edukacja,
- Środowisko, Energia i Zmiany Klimatu,
- Kultura,
- Zdrowie,

- Sprawiedliwość,
- Sprawy Wewnętrzne,
- Fundusz Współpracy Dwustronnej,
- Pomoc Techniczna,
- Fundusz NGO,
- Social Dialogue-Decent Work.

Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO)

Jest to kompleksowy program reform i projektów strategicznych. Jego celem jest wzmocnienie odporności gospodarczej i społecznej oraz budowa potencjału polskiej gospodarki na przyszłość. Powyższy Program ma odbudować kondycję gospodarki po kryzysie wywołanym pandemią COVID-19 i zapewnić jej większą odporność na przyszłe nieprzewidziane okoliczności. Środki przyznawane w ramach programu mają być przeznaczone na modernizację technologiczną, trafić do rodzimych firm oraz poprawić jakość życia Polaków i konkurencyjność naszej gospodarki.

W ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności Polska będzie miała do dyspozycji ok. 58,1 mld euro, w tym: 23,9 mld euro w formie dotacji oraz 34,2 mld euro w pożyczkach. Czas na wykorzystanie tych środków to rok 2026.

Środki muszą być przeznaczone na konkretne inwestycje, wpisujące się w kluczowe obszary dla UE: infrastruktura, transport, energia i środowisko, innowacje, cyfryzacja, zdrowie, społeczeństwo oraz spójność terytorialna.

Wobec powyższego, Plan odbudowy ma na celu zbudowanie odporności poprzez realizację projektów w następujących obszarach:

1. Odporne społeczeństwo:
 - Ochrona zdrowia.
 - Edukacja.
2. Odporne państwo:
 - Cyfryzacja usług publicznych
 - Infrastruktura i komunikacja
3. Odporna gospodarka:
 - Umiejętności.
 - Nowe technologie.
4. Odporne środowisko:
 - Budynek.
 - Energetyka.

Program Rozwoju Organizacji Obywatelskich na lata 2018 – 2027 (PROO) i Fundusz Inicjatyw Obywatelskich (FIO)

PROO to program bezpośredniego wsparcia rozwoju polskich organizacji obywatelskich. Dotacje w ramach programu będą przydzielane na rozwój instytucjonalny organizacji oraz realizację ich celów statutowych. Dotacje będzie można uzyskać zarówno na realizację wieloletniej strategii rozwoju organizacji, budowę kapitału żelaznego, ale także np. na zaspokojenie nagłych potrzeb w sytuacjach awaryjnych. Są uruchamiane konkursy dla mediów obywatelskich, organizacji strażniczych, think tanków.

Celem FIO jest natomiast dofinansowywanie projektów mających na celu zwiększenie zaangażowania obywateli i organizacji pozarządowych w życie publiczne. Dotację można otrzymać na projekt społeczny. Zakres możliwych do zrealizowania działań obejmuje wszystkie obszary działalności pożytku publicznego. W ramach Programu wydzielone zostały cztery priorytety: „Małe Inicjatywy”, „Aktywne Społeczeństwo”, „Aktywni Obywatele”, „Silne Organizacje Pozarządowe”.

Fundusz Inwestycji Samorządowych

Fundusz Inwestycji Samorządowych zarządzany jest przez Polski Fundusz Rozwoju. Fundusz powstał z myślą o zapewnieniu kapitału niezbędnego dla realizacji inwestycji realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego. Fundusz oferuje kilka instrumentów finansowych: kapitał wspólnika/akcjonariusza, pożyczka wspólnika/akcjonariusza, dług podporządkowany względem finansowania bankowego. Samorządy dokonują wyboru wspólnika, jako akcjonariusza w trybie procedur konkurencyjnych. Głównymi sektorami objętymi tą formą finansowania są zadania użyteczności publicznej i zadania własne jednostek samorządu terytorialnego, w tym głównie drogi, ulice, mosty, sektor wodno – kanalizacyjny, infrastruktura społeczna, gospodarka odpadami, transport zbiorowy, ciepłownictwo, ochrona zdrowia. Samorządy mogą pozyskać również środki na obiekty: infrastruktury sportowej, infrastruktury wspierającej biznes czy infrastruktury miejskiej.

9. Załączniki

Załącznik nr 1. Opracowanie graficzne modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta Sokółów Podlaski

Spis tabel i rysunków

Tabela 1. Analiza SWOT – wymiar społeczny	12
Tabela 2. Analiza SWOT – wymiar gospodarczy	13
Tabela 3. Analiza SWOT – wymiar przestrzenny (środowisko i infrastruktura)	13
Tabela 4. Problemy, przyczyny i potrzeby rozwojowe miasta	16
Tabela 5. Cele strategiczne i operacyjne	20
Tabela 6. Cel strategiczny 1. Wysoki kapitał ludzki i społeczny	24
Tabela 7. Cel strategiczny 2. Atrakcyjny inwestycyjnie teren Miasta	31
Tabela 8. Cel strategiczny 3. Dobry stan środowiska i zrównoważony ład przestrzenny	38
Tabela 9. Harmonogram realizacji działań Strategii Rozwoju Miasta	60
Rysunek 1. Położenie Miasta Sokółów Podlaski na tle obszarów strategicznej interwencji w województwie mazowieckim	53
Rysunek 2. Podział zadań realizacji Strategii	56